

פ ר ו ט ו ק ו ל
ישיבת נט/שכ"ח של הממשלה
מיום ט"ו באלול תשכ"ח - 8.9.68

נכחו השרים: ל. אשכול - יו"ר, א. אבן, י. אלמוגי, ז. ארן (עד סעיף 736), מ.
בגין, מ. בנטוב, י. ברזילי, ח. גבתי, י. גלילי, מ. דיין, י.
ישעיהו, מ. כרמל, פ. ספיר, מ. קול, ח.מ. שפירא, י.ש. שפירא, א.
ששון.

נעדרו השרים: י. אלון (בחול),
י. בורג (בחול),
ז. ורהפטיג (בחול),
י. ספיר (בחול),
ז. שרף (בחול).

י. עוזאי - מזכירת הממשלה
י. הרצוג - המנהל הכללי, משרד ראש הממשלה

סדר היום: 731. מילוי מקומו של השר לקליטת העליה
732. מעשה החבלה בתחנה המרכזית בתל-אביב
733. מינוי יו"ר רשות השירות וחברים לוועד המנהל של הרשות
734. הסמכת ועדת השרים לעניני פנים ושירותים לענין דירות שור
735. המסגרת הארגונית-ציבורית לטלוויזיה לימודית
736. העלאת רמת השירותים הציבוריים ורמת ההכנסה של התושבים בשטחים
המוחזקים
737. סדרי העבודה של משרדי הממשלה בשטחים המוחזקים
738. חתימה על האמנה בדבר עכירות פליליות במטוסים
739. הקפאת כח אדם בשירות המדינה
740. המו"מ על המקומות הקדושים
741. שאלות

731. פילוי מקומו של השר לקליטת העליהראש הממשלה ל. אשכול:

אני פותח את הישיבה.

אני מבקש לתקן החלטה שקיבלנו בשבוע שעבר, ולהציע ששר גלילי ימלא את מקומו של השר אלון בעת העדרו מהארץ. זה מתוך הסכמה איתי.

מ ח ל י ט י ם, בתיקון להחלטה מס. 708(ב) מיום ח' באלול תשכ"ח (1.9.68), כי השר י. גלילי ימלא מקומו של השר לקליטת העליה בעת העדרו מהארץ.

732. מעשה החבלה בחתונה המרכזית בתל-אביבשר הבריאות י. כרזילי:

אני מבקש לשאול שאילתה את ראש הממשלה, לאחר שאני רוצה להביע את הוקרתי לכוחות הבטחון, לצבא ולמשטרה שעשו דברים גדולים בגילוי רשת התכלנים, איך קרה הדבר שלא נתפס אף אחד מהמתפרעים שהיו בהישג יד ואף זיתו את עצמם.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אני רוצה לעמוד במספר משפטים על ענין ההתפוצצויות בתחנת האוטובוסים בתל-אביב ביום ד' שעבר, שגרמו לנו להלם, שהופג במקצת על ידי הפעולה המוצלחת של משטרת ישראל ושירותי הבטחון בתפיסת רוב האחראים, וכפי שאנו מקווים בשבירת רשת שהיתה אחראית לא רק לפעולה זו, אלא גם לפעולה במרכז ירושלים לפני כמה שבועות, שאף היא גרמה לפגיעות באזרחים, וכמו כן לפעולות נפל שונות שקדמו לה בירושלים.

כיום נמצאים בשליטת ישראל כמיליון ערבים, נוסף ל-320 אלף ערבים שהיו בישראל לפני מלחמת ששת הימים. אם לא קרו מקרים הרבה יותר חמורים ויותר מסוכנים, הרי זה הודות לכושר הפעולה של כוחות הבטחון, הודות לאומץ הלב וכן הודות לאמצעי העיקוב והחדירה שנקטו כוחות הבטחון על כל זרועותיהם.

לגבי לפחות זה מחסל את כל יתר הטענות מדוע לא נתפסו עוד יהודים מבין המתפרעים. הבעיה היתה קודם כל תפיסת רשת החבלנים.

קיימתי הרבה התייעצויות ושיחות עם שר הבטחון, שר המשטרה, אנשי הבטחון, ראשי השירותים ואנשי המשטרה, וחיפשנו דרכים כדי להגביר את האמצעים נגד האל-פתח. זה מחוץ למה שנעשה בנבולות, ששם הצבא ממונה על כך - על זה אינני צריך לדבר עכשיו, גם לא על ההצלחות שהיו לנו בשטח זה עד עכשיו. אני מדבר עכשיו על מה שהחחיל לקרות מבחינת החבלנות בפנים הארץ.

יתכן שראוי כי הממשלה או ועדת השרים לעניני בטחון תקיים בקרוב דיון כולל על כל מכלול האל-פתח, שהשלכותיו נובעות ממדיניות הבטחון שלנו על הנבול מזה, ואולי מהיחס לאוכלוסיה הערבית מזה.

אני צריך להעיר כאן, אינני צריך לחפש הסברים לכך שוועדת השרים לענייני בטחון לא התכנסה זה כמה שבועות, מפני שאת רוב הדברים מעלים בממשלה. ועדת השרים לענייני בטחון מורכבת מ-15 איש, אינני יודע אם זה טוב, וייתכן שלו היתה לנו ועדת השרים לענייני בטחון יותר קטנה, אפשר היה להפעיל אותה יותר, ונדמה לי שאז תוך מחצית השעה אפשר לבורר שם כל סעיף. אבל זה לא לדיון עכשיו. כפי שאמרתי יתכן שנקיים דיון כולל על מכלול הבעיות.

מיד לאחר פעולת החבלה בחל-אביב ביקשתי את שר הבטחון ואת שר המשטרה לשוב ולבדוק יחד עם עוזריהם את כל מערכת הבטחון הפנימית, חוץ בדיקת האפשרויות להגביר את מערכת כוח האדם העוסקת בעיקוב ובפיקוח, כגון הג"א, גדנ"ע וארגונים אחרים, וכן לבדוק אמצעים נוספים. כמו כן הטלתי על ועדת המודיעין המצומצמת לבדוק הגברת האמצעים להשגת מידע ולהגברת המלחמה באל-פתח במישור המודיעיני.

ועדת המודיעין מטפלת בדבר ובעוד איזה ימים תמציא הצעות נוספות כיצד להגביר את האמצעים.

אחמול בערב חשבתי לבקש משר המשטרה להרצות כאן על הדברים לפרטיהם, אבל חששתי שמה זה יגזול את כל הישיבה, ועל כן אני מציע ששר המשטרה יעלה על הנייר את כל השחלשלות העניינים, ויפקיד את כל החומר בידי מזכירת הממשלה כדי שחברי הממשלה יוכלו לקרוא בו. אני דואג גם לפרטיכל לעוד שנים שלא יצטרכו ללכת לחפש בעיתונים דווקא.

אבקש עכשיו את שר המשטרה ואת שר הבטחון למסור על המסקנות הנובעות מהפעולה ולמסור סיכום אמצעי המנע שנקטו.

אם אתם מסכימים אני מציע ששר המשטרה לא ייכנס עכשיו לדיון וחשבון מפורט על כל מה שקרה, כל הפרטים היו בעיתונות, אלא ימסור על המסקנות של ההתייעצויות, ומה סוכם כדי לתגבר את השמירה ואת הערנות. רציתי

לקמץ בזמן, אבל אם יהיו לחברים שאלות או הצעות - נשמע אותן.

שאלתו של השר ברזילי - איך קרה שלא נתפסו כמה מבין מתפרעים - היא שאלה לגיטימית, אם כי כפי שאמרתי אצלנו הדגש היה על תפיסת החבלנים.

שר המשטרה א. ששון :

אני מציע קודם כל שביחס לאמצעים שיש לנקוט בהם, לא נדרון בזה כאן אלא בוועדת השרים לענייני בטחון. שם נביא את ההצעות, שר הבטחון ואני נוכל להביא את העוזרים שלנו שיסבירו את העניין.

ראש הממשלה ל. אשכול :

אם החברים אינם מתנגדים, אני תומך בהצעה הזאת.

שר המשטרה א. ששון :

אני רוצה לעמוד על כמה דברים. ראשית, מבין 19 איש שנתפסו כולם הם תושבי ירושלים המזרחית, פרט למארגן שהוא מחברון. בין אלה שנתפסו ישנם 3 או 4 שעדיין לא ברור אם יש להם קשר כלשהו למקרה, הם נתפסו כאשר רצו לעבור את הגשר לגדה המזרחית כדי להצטרף לחבלנים שם. אלה נערים בני 15-16. להוציא אב אחד שבנו מעורב בזה והאסיפות נתקיימו בביתו, גם מצאנו שם נשק, אבל האב עצמו אינו קשור לזה, אף על פי כן הוא בין העצורים. נשאר 15, שהם כולם מירושלים המזרחית.

יש לציין שהם לא הצטיינו בעת החקירה באומץ לב רב, אלא הופיעו כפחדנים, ולאחר לחץ קל התירו את לשונם והתחילו לדבר, וכל מה שביקשו זה רחמים.

שנית, כל אלה שנתפסו הודו בכל מיני פעולות חבלה שקרו בזמן האחרון, חוץ מ-2 וזה פיצוץ הבית בשמואל הנביא והפיצוץ בחצר הקונסוליה האמריקנית בעיר העתיקה. ביתר הפעולות הם הודו. אילו היינו עוקבים על הפרסומים בארצות ערב השונות אחרי כל פעולה, היינו יודעים למי מיוחסות שתי הפעולות האלו. את שתי הפעולות האלו ייחסו לאל-פתח, בו בזמן שיתר הפעולות ייחסו לחזית השחרור הלאומי. 15 איש אלה והמדריך שלהם מחברון שייכים כולם לחזית השחרור הלאומי, בו בזמן ששתי הפעולות האחרות נעשו בידי האל-פתח.

יש להניח, אם כי היסלנו אחד התאים החשובים ביותר, שלא מן הנמנע כי בימים הקרובים נעמוד בפני איזו פעולת חבלה, כפי שאמרתי שתי הפעולות האחרונות יוחסו לאל-פתח, ואלה טרם נתפסו. עד כמה שידוע לנו אחד המארגנים נמלט לגדה, ועוקבים אחריו ומחפשים אותו.

אני רוצה לספר איך המשטרה עלתה על העניין. יש לזה שלוש סיבות: (א) שיתוף הפעולה הנאמן וההדוק בין כל זרועות הבטחון. אני חושב שמדינת ישראל מתברכת בשיתוף פעולה הדוק ונאמן בין כל זרועות הבטחון; (ב) הציבור שאנחנו אומרים כאילו הוא מתפרע, לאמיתו של דבר מספר המתפרעים היה קטן מאד. הציבור ברובו הגדול עזר למשטרה. אלמלא הציבור שעזר למשטרה לאסוף את הערבים, ועל ידי זה הגענו לאותם 4 או 5 ערבים שהיו מעורבים בזה, וביניהם ה-2 שגילו לנו את הפרטים, המשטרה לא הייתה יודעת על כך. הציבור בתל-אביב בשעת ההתפוצצויות בתחנה המרכזית גילה עירנות, גילה משמעת ועזר לכוחות הבטחון; (ג) הייתי אומר שזה גם ענין של מול, שאלה ששלחו אותם טעו בעפרונות ההשהייה, ובמקום לתת להם עפרונות השהייה של שתיים שלוש שעות, כדי לאפשר להם לעשות את פעולות החבלה ולחזור למקומותיהם, בטעות נתנו להם עפרונות השהייה של לא יותר משעה, ואז ארעו ההתפוצצויות עוד בהיותם בשטח, וכך ניתן ללכוד אותם; (ד) התברר שאנשים אלה לא היו די מאומנים. הם שמו את עפרונות ההשהייה בכיסיהם. ידוע לנו שמתוך ה-4 שניים באו באוטובוס ו-2 במונית, באו לירקן וכל אחד קנה קצת ענבים, ובעיקר מפני שהם רצו את שקיות הנייר כדי לשים שם את חומר הנפץ. אחרי שקנו את הענבים

התפזרו, אבל אחד מהם הפיל את שקית הענבים והוא התכופף, אסף את הענבים ושם אותם שוב בנייר. הוא עשה זאת לעיני הירקן והירקן זיהה אותו במשטרה.

לשאלה לגבי המתפרעים - נכון שהיו התפרעויות, אבל השאלה היא מה היתה צריכת המשטרה לעשות קודם באותו זמן: היתה צריכה לרדוף אחר הפושעים, או שהיתה צריכה למנוע את היהודים מלהקוף את הערכים; האם היתה צריכה לטפל קודם כל בפצועים ולהוציא אותם, לחפש חומר נפץ פה ושם. אם המשטרה היתה צריכה לטפל קודם כל בתפיסת המתפרעים לא היתה מספיקה לתפוס את הערכים, אנחנו מדינה קטנה, ואני בטוח שהתגובה בציבור היתה שלילית, אילו המשטרה טיפלה קודם בתפיסת המתפרעים היהודיים ולא בתפיסת המחבלים הערביים. שנית, המשטרה צריכה לתפוס אנשים לפי עדויות, וזה ניתן לעשות גם למחרת היום. כך היה בירושלים. באותו ערב חפסו 16 איש, ולמחרת גילו עוד אנשים שהתפרעו והם עמדו לדין. כך היה גם הפעם, אחרי שהמשטרה גמרה את חקירותיה הראשוניות היא יכלה לטפל במתפרעים, הדבר בידיה.

אין לסמוך רק על המשטרה שהיא חמוce מתפרעים. ררושה הסברה לציבור, אני מבין שהשר גלילי כבר עושה זאת, ויש לצאת בהסברה מקיפה בכל הארץ ולהסביר את העניין. עלינו להכנס לבתי חרושת ולכל מיני מקומות ציבוריים ולהסביר את הדבר.

כיוון שתחנות השידור הערביות הציגו את העניין בצורה מסולפת, ולאחר שקיבלתי פניות מנכבדים ערביים ממועצות מקומיות וממקומות אחרים.

שר הפיתוח ושר התיירות מ. קול:

חוק מאום-אל-פאחם היו עוד פניות?

שר המשטרה א. יששורן :

פנו אלי מאוס-אל-פאחס, מטייבה, מבקעה אל גרבייה, מצאתי לנכון לשדר אתמול ב"קול ישראל" בערבית ולהסביר את הענין, וביתוד את ההחלטה של גירוש ה-4, כי הערבים בירושלים התחילו לשאול על כך. הסברתי את הענין הזה והסברתי גם את ענין המתפרעים.

בקשר לזה ברצוני לומר שאם אנחנו נשים את הדגש על ענין המתפרעים, אנחנו נשכח את העיקר, כי על ידי זה אנו רק משרחים את ארצות ערב, נוהנים בידיהם מסמכים כדי שיופיעו ויגידו: הנה תראו מה שעשו שם. אנחנו חילצנו ערבים מידי הפורעים והם אומרים שאנחנו אסרנו 400 ערבים. לכן אני חוזר ואומר: אל נא נשים את הדגש על זה, כי בזה אנחנו רק משרחים את הערבים.

שר הבטחון מ. דיין :

ברצוני לעמוד על 2 דברים. דבר אחד, הועדה שראש הממשלה הזכיר ביקשה משר המשטרה ומיתר השרים שהשתתפו בה, ושהשתתפו גם בדיונים אחרים, לברוק כל אחד בתחום משרדו את ביצוע ההחלטות. אקרא את ההחלטות כדי למסור למי נמסרו ההחלטות והביצוע.

יש שאלה של תוספת כוח אדם לחיזוק המשטרה. הוחלט שהצבא יעשה מאמץ להפנות אנשי הג"א נוספים לצרכים האחרים, כדי שיעמדו לרשות המשטרה בעיקר בערים הגדולות. גם פעולת ההדרכה של דוורים, עובדי ניקיון ועובדים אחרים שצריך להדריך אותם כדי שידעו לטפל במקרים כאלה - הצבא קיבל על עצמו לטפל בהדרכת האנשים האלה. זו עבודה רבה מאד.

הוחלט שתהיה פנייה לשוטרים לשעבר, שהיום הם במילואים, להתגייס במשכורת מלאה למשטרה. אנחנו נדבר על ליבם של אלה שהיו בזמנו שוטרים שיתגייסו לכמה חודשים למשטרה במשכורת. בענין זה נתקבלה החלטה

היות ולמשטרה חסרים בתקן 700 שוטרים. יש למשטרה חקן ויש חקציב לכך, אבל אין מתגייסים. פה ישנם שוטרים במילואים, אנשים וותיקים ומאומנים, המשטרה תבקש מהם במצב הנוכחי להתגייס לעוד כמה חודשים.

אפשרה הגליית 4 אנשים: כמאל דג'אני, ד"ר דהוד אל-חוסייני, אשה אחת - זליחא שהבי ויאס עמאר מחברון. עוד אחזור לענין זה בקשר לתגובות ולהדים שהיו להגליות אלה.

שאלת פיצוץ בתי החבלנים בירושלים המזרחית הועברה לשר המשטרה, בתוקף היותו יושב ראש ועדת ירושלים. ועדה זו תביא את המלצותיה בפני ועדת השרים לעניני בטחון, כפי שנקבע בשעתו, שפיצוץ בתים בירושלים ייעשה רק אחרי אישור של ועדת השרים לעניני בטחון.

יש שאלה לגבי אותה קבוצה, שכולה מירושלים ומרכזה היה בירושלים, והיא שעשתה את פעולות החבלה החמורות ביותר גם בתחנה המרכזית בתל-אביב וגם במה שקוראים "ליל הרימונים" בירושלים - השאלה היא מה יהיה דין פיצוץ הבתים שלהם. על כך תרון הועדה לעניני בטחון.

אחר כך הוחלט גם בירושלים וגם בחברון, במסגרת המדיניות של מתן רשיונות לביקורים של חלמידים ושל סטודנטים, ובמסגרת איחוד המשפחות, לצמצם את הדבר בהרבה על יסוד 2 דברים: א) אנחנו כל הזמן אומרים שצריכה להיות מדיניות של שכר ועונש. צריך להיות לא רק שכר אלא גם עונש. כאשר הם נוהגים כפי שהם נוהגים, הרשות בידינו גם לצמצם זאת; ב) על יסוד בדיקות בטחוניות יותר מדוקדקות, וזה חל גם על בדיקת סחורות שהם מכריחים לכאן. כמה מהמלצות נוגעות למשרד הפנים, והוא אחראי לביצוע. אלה הדברים שהוועדה עסקה בהם.

אני רוצה להקריא כאן קטע מסיכום ההדים שהיו
בציבור הערבי לפיצוצים, לתפיסת החבלנים ולהגליות:

"החבלה בתחנה המרכזית בתל-אביב עוררה חששות כבדים, בקרב בעלי רכוש
וסוחרים במזרח ירושלים, אם כי נראתה כהישג יוקרה ערבי בעיני
רבים.

רבים חושבים כי השלטונות לא יעזו לפוצץ בתייהם של אנשי פת"ע
בירושלים כפי שנוהגים לעשות זאת באזור יהודה והשומרון. יחד עם זאת
סוחרים ובעלי רכוש עשויים לנסות ולהשפיע בחוגיהם נגד חדירת ארגוני
הטרור, מתוך חשש לאינטרסיהם.

גרושם של דג'אני, חוסיני ושהאבי תכה בהלם את העסקנים, אולם לא
עורר התרגשות רבה בקרב האוכלוסייה. יריבהם שמחו לאירם, אחרים
הביעו התמרמרות על שיטת הגרושים, אולם כמעט שלא נשמעו עוררין על
קביעת המועדים לגרוש. בשיחות פנימיות בקרב העסקנים - הסיבות
לגרוש היו ברורות..."

לא היתה אפילו טענה או נסיון להפגנה או משהו

כזה.

אלה הדברים שרציתי להוסיף לדברי שר המשטרה.

שר הביטחון י. ברזילי:

שאלה בקשר להגליות. אינני מערער על ההגליות,
שיש לעשותן בשעת הצורך, אבל אם היינו מוצאים בנצרת מסית בדרגת סכנה כמו אלה
שנכנסו ממזרח ירושלים, האם היינו מגלים אותם? נדמה לי שהגלייה ממזרח ירושלים
יש בזה ערעור מצידנו על ירושלים השלמה, כירושלים עברית וכירושלים ישראלית. אם

אני טועה אקבל כמובן את ההסבר.

ועוד לנקודה זאת, האם אין זה יותר יעיל, אם הם כל כך מסוכנים, שנחזיק אותם ביריגו? אנו שולחים אותם החוצה, ועל ידי כך נותנים יד חופשית לפעילות. אינני יודע מה אומר הנסיון הקודם.

שר הפיתוח ושר התיירות מ. קול:

איפה תחזיק אותם?

שר הבריאות י. ברזילי:

בבית סוהר.

שר הפיתוח ושר התיירות מ. קול:

אין לך צו מעצר כדי להחזיק אותם בבית סוהר.

שר הבריאות י. ברזילי:

הייתי מבקש לדעת האם התבור קיום קשר כלשהו בין הקבוצה הירושלמית הזאת ובין גורמי חוץ כמו האל-פתח?

אני חוזר לשאלתי הקודמת. לא התכוונתי למעצר למאות מתפרעים, אבל בין מעצר של אף אחד ובין מאות מעצרים יש איזו דרך ביניים. אומנם העולם יידע שהיו פיצוצים וחבלות, אבל אילו היו עוסקים ב-10 מהבחורים שארגנו את ההתפרעויות האלו, אני חושב שזה היה לטובת הענין. כך היה העולם יודע אם זה נכון מה שאנחנו כותבים ואומרים.

שר החינוך והתרבות ז. ארן :

אני חושב שזה נושא לוועדת שרים לענייני בטחון.

שר החוץ א. אבן :

אני נאחז בדברי שר החינוך והתרבות, אני רק רוצה לקבוע את המצב הנוהלי, לגבי אותה ועדה שהמליצה על פיצוץ בתים בירושלים, לדעתי המלצה זו אינה מחייבת אותנו עכשיו. אם העניין יובא לדיון לוועדת השרים לענייני בטחון אביע את התנגדותי הנמרצת לעניין זה, כפי שהביע נציג משרדי באותה ועדה, ולא הוא בלבד. אם מתקבלת ההצעה לדון בזה בוועדת השרים לענייני בטחון, אז נדון ונחליט.

שר הבטחון אומר שהוחלט להגביל את איחוד המשפחות והכיקודים. אני מניח שהוא היה צריך להגיד שהומלץ על כך, אבל עוד לא הוחלט. אינני רוצה לקבוע עמדה, אבל אינני סבור שהוועדה יכולה לנקוט עמדה כזאת בלי שהשרים ידונו בעניין, בין בוועדת השרים לענייני בטחון ובין בממשלה.

שר הפיתוח ושר התיירות ט. קול :

בין החומר שקיבלנו ממזכירות הממשלה היתה עצומה פוליטית של ראשי הערים בגדה המערבית לשר הבטחון. לפי דעתי אין כשום פנים ואופן לעבור לסדר היום על העצומה הזאת, בה נכללו כמה משפטים חמורים ביותר. אני בטוח שהעצומה הזאת תתפרסם ואינני יודע אם לא צריך להקדים ולומר שהמכתב הזה אולי נכפה עליהם על ידי אנשי ה"אל-פתח" או על ידי ארגונים טרוריסטים אחרים. בכל אופן, מדובר בעצומה הזאת על פשעים חמורים שמבצעים כביכול נגד האוכלוסיה הערבית, ויש שם עלילות כה חמורות מבחינת דעת קהל בעולם, שלדעתי לא יתכן שלא נעשה איזה צעד נגד זה, במקרה והדבר יתפרסם, בין החתומים על עצומה זאת ישנם גם ראשי ערים שאנחנו משתפים פעולה אתם.

השאלה איך אנחנו מגיבים על העלילות הזדוניות, הכלולות בעצומה הזאת, שלדעתי אין בשום פנים ואופן לעבור עליהן לסדר היום. אינני מתייחס עכשיו לרצונם שהגדה תעבור לירדן, אבל מאחר שהעצומה מופנית לשר הבטחון, הייתי מבקש לשמוע כיצר חושבים לנהוג בענין זה.

בשבוע האחרון היה פרסום רב לכנס שרי החוץ הערביים בקהיר. זה כנראה לא היה כנס מוצלח, אבל ניתן פרסום רב להחלטתם לעודד את הטירוור בישראל. זה היה כנס של שרי חוץ של מדינות החברות בארגון האומות המאוחדות, על כן אני חושב שישראל צריכה להגיש אגרת למועצת הבטחון, ולהפנות את חשומת לב חברי מועצת הבטחון והאומ"ם לכך, שכנס של שרי חוץ של מדינות חברות באומ"ם עסק בנושא והחליט לעודד ולארגן פעולות טירור במדינה שיש להן אתה הסכם הפסקת האש.

שר המשפטים י.ש. שפירא :

לדבר חמור כזה, אתה מציע תרופה "חמורה" - נשלח

מכתב למועצת הבטחון.

שר הפיתוח ושר התיירות מ. קול :

אפשר להתיאש ממועצת הבטחון ומהאומ"ם, אבל אי

אפשר לעבור על דבר כזה לסדר היום.

שר החוץ א. אבן :

מה שאתה מציע כבר בוצע.

שר הפיתוח ושר התיירות מ. קול :

לא היה פרסום ממשרד החוץ שנעשה צעד כזה. בדרך כלל משרד החוץ מפרסם את הדברים.

שר החוץ א. אבן :

טפלו בעניין זה רק הבוקר.

השר מ. בגין :

האם הדברים שראש הממשלה השמיע באוזנו הבוקר נועדו לפרסום? אם בחלקם ואם ברובם? על סמך תשובת ראש הממשלה אומר דברי.

ראש הממשלה ל. אשכול :

אצטרך עוד פעם לעבור על הדברים.

השר מ. בגין :

אני מציע לא לומר שהפעולה הכחה אותנו כהלם. במקום זה צריך לומר שמעשי הוועה כחל-אביב מטרתם הברורה היתה לפגוע ללא אבחנה באוכלוסיה הישראלית. את זה צריך להשמיע באוזני העולם.

בעקבות דברי שר המטרה, על השתתפות הציבור ומתן עזרה למטרה, הייתי מוסיף שהיתה עזרה מצד הציבור גם בחילוף ערכים מירי מתפרעים. זו נקודה חיונית חשובה מאד שחשוב להזכיר אותה, במקום שאנחנו עוד פעם נלקה את עצמנו. הנקודה הזאת שהציבור עזר לחלץ אזרחים ערביים שלנו, היא חשובה גם לגבי הערנות כלפי הפושעים, וזו לדעתי פסקה חיובית מאד.

שר הבריאות י. ברזילי:

הממשלה עוד לא פרסמה כלום בענין המתפרעים.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אינני רוצה להכנס לויכוח, כי אני יודע שזה ענין
עדין מאד, אבל גם כאן יש איזה גבול. אמרנו ונאמר.

שר הבריאות י. ברזילי:

רק חלצנו ערבים, רק זאת עשינו?

ראש הממשלה ל. אשכול:

שניים וחצי מיליון מלאכים אין לנו.

שר הבריאות י. ברזילי:

כיון שזה קומץ, אז לגבי אותו קומץ צריך לומר

משהו.

ראש הממשלה ל. אשכול:

שמעתי ברדיו שנאמר כאילו המתפרעים האלה הם רועי
זונות, ומתקבל הרושם שיש יותר מדי רועי זונות בישראל.

השר מ. בגין :

נדמה שכרברי ראש הממשלה נאמר שהרשת פורקה.

צריך לנהוג בעניין זה זהירות...

ראש הממשלה ל. אשכול :

נדמה לי שאמרתי שהיא נשכרה.

השר מ. בגין :

עלול לקרות עוד איזה דבר ואז הערבים יגידו שהנה

הרשת קיימת...

שר הבטחון מ. דיין :

בעיקר ששני המנהיגים של הרשת עוד לא נתפסו.

השר מ. בגין :

על כן צריך לנהוג בזהירות, אבל יחד עם זה צריך

לברך את כוחות הבטחון.

שר החינוך והתרבות ז. ארן :

בקשר למה שנאמר כאן שצריך לתת צל"ש לאלה שעזרו

לחלץ את הערבים, אני רוצה לספר שבאפריל 1936, המקרה היחיד שבו קיבלתי מכות

בארץ, זה היה כאשר ברל כצנלסון ואני הצלנו ערבים שהיכו אותם מכות רצח. הכנסנו

אותם למכונית ועזרנו להם להסתלק, ועל זה קיבלנו אז מכות.

קראתי בעתון שהסורים הכניסו 12,000 חיילים.

הייתי רוצה לדעת מה המשמעות הצבאית והמדינית של הדבר הזה. אינני מבקש לקבל תשובה על כך עכשיו, אבל לדעתי ועדת השרים לענייני בטחון צריכה לתת את דעתה על כך.

בעקבות מה שקרה, ולאור מה שנאמר שיש עוד

חוליות, אני רוצה להפנות את תשומת הלב לעניין השמירה על בתי הכנסת בימים הנוראים.

אני מבקש להעלות על שולחן הממשלה את ענין

המקלטים לבתי הספר, כי המצב בשטח זה הוא רע.

ועוד דבר שאני רוצה להעלות אותו כאן לשיקול

דעת, כי נדמה שרק בישראל יכול לקרות דבר כזה, לטובה או לרעה, ובעיני זה דבר משונה מאד. אנחנו פתחנו עכשיו את ישראל המקורית בפני העם הערבי על כל סוגיו, ואני תוהה קצת על התבונה שבמדיניות הזאת. כוונתי לידיעה שהייתה בעתון ששר העבודה הנכבד אמר, כי בקשר לצרכי העבודה הוא יזמין פועלים מהגדה. אני תוהה קצת בענין זה, כי גן עדן כזה לטוריסטים עוד לא היה בשום מקום בעולם. אני אומר זאת גם על רקע עדתי בינלאומי, בהווי של הארץ כאשר יש טרור כזה. בזמן מלחמת השחרור היה מצב שערכי הארץ פתרו. לא היתה שאלה של לויאליות. יש לנו כאן ענין עם ירושלים המזרחית שהיא רוויה איבה. ולא זו בלבד. לא פעם אמרתי בממשלה שכדרך כלל אני מחייב את התבונה שבה מתנהלים השטחים המוחזקים, אבל בכל זאת יש איזה גבול, ואינני יודע אם צריך להביא אותם הנה בצורה כזאת.

אינני מציע שום הצעות כרגע, אני גם לא אומר

שאני מתחייב להצביע נגד זה, אבל אני מציע לבחון את המדיניות המתחייבת מכך, ואני חושב שוועדת השרים לענייני בטחון צריכה לדרון בזה.

שר הדואר י. ישיעיהו :

נרשמתי לרשות הדיבור לפני שר החינוך, ורציתי להציג את אותה השאלה בצורה מצומצמת יותר. האם חופש התנועה הבלתי מוגבל שניתן לערבים ממזרח ירושלים להגיע לכל מקום בארץ באין מפריע, האם זה דבר בלתי נמנע? יש לשקול דבר זה נוכח העובדה שהם מכוונים כך שהטוריסטים יבואו דווקא ממזרח ירושלים, כי יש לזה ודאי הד פוליטי מובהק שדווקא ערביי ירושלים מעורבים בחבלנות הזאת, ובגלל חשיבותה של ירושלים כאילו משאירים את ערביי הגדה קצת מן הצד. האם הדבר הזה הכרחי, והאם אין להכניס הגבלות? יש לנו ענין עם עויין. אמנם איחדנו את ירושלים, אבל התושבים האלה במזרח ירושלים הם עדיין בחזקת אוייב, האם זה הכרחי שיהיה להם חופש תנועה בלתי מוגבל? גם בציבור שואלים שאלה זו.

שר החוץ א. אבן :

לגבי ירושלים דווקא? איך אפשר להגביל את התנועה כאשר זו היא עיר אחת.

שר המשפטים י. ש. שפירא :

אני מציע שהמכתב של ראשי הערים בגדה והמסקנות המעשיות הנובעות מכך יועבר לדיון בוועדת השרים לענייני בטחון ללא דיחוי.

ביחס לטיפול במתפרעים שנתפסו, ברצוני להודיע לחברי הממשלה שאני עוסק בדבר, ואני מקווה שבישיבה הבאה של הממשלה אוכל למסור דין וחשבון מה נעשה למתפרעים שנתפסו כדי לגמור אתם את החשבון בצורה זו או אחרת.

שר הבטחון ט. דיין :

הקבוצה הזאת שנחפסה, אף על פי שהמנהיגים שלה לא נתפרסו, האחד נמצא בירדן ואת השני מחפשים בגדה - יותר מאשר כל קבוצה אחרת בעבר היא קבוצה מקומית מובהקת, ובערבים יכולים לומר בצדק: הטיור נעשה עכשיו על ידי ערבים פלשתינאים מקומיים. לאור הטענה שלנו שהערבים המקומיים אינם משתפים פעולה עם חבלני ה"אל-פחח", הם יטענו כי הפעם זו קבוצה שחבריה כמקורם הם פלשתינאים. אולי משהו מהם היה בעזה או במקום אחר, אבל הם מתאסנים בירדן, מתחמשים שם ובאים הנה לבצע פעולות טירור. אי אפשר לטעון שהאוכלוסיה המקומית אינה נושא לטיור כי הקבוצה הזאת היא מקומית מובהקת. בחלקם אלה צעירים ממשפחות מאד מכובדות של ירושלים המזרחית; ירושלים היא בפנים והיא חלק מישראל; שנית, אלה נערים בגיל צעיר, תלמידים וכו' בני משפחות ידועות. לא חשוב, ואולי כן חשוב וטוב שהם פחדנים, אבל אני רוצה להסב את תשומת לב הממשלה לעצם העובדה הזאת וההד שיהיה לדבר הזה גם בחוץ, ואולי בעיקר בפנים אצל הערבים בארץ, שהנה הכנופיה הזאת של לוחמי השחרור היא של האוכלוסיה המקומית ושל העיר ש"אתם ספחתם" - ירושלים.

אנחנו מדי פעם נוגעים בשוליים של שאלה מסויימת ואומרים: צריך שפעם יהיה דיון יסודי. הצעתי שנקיים אותו דיון יסודי אם בועדת השרים לענייני בטחון או בממשלה על המדיניות שלנו כלפי השטחים המוחזקים, או השטחים החדשים, איך שלא תקראו לזה. זה חל גם על המדיניות שלנו בכלל. אמנם שר הדואר העיר כאן שיש 70 אלף ערבים, שהקבוצה הזו באה מתוכם, שיש להם חופש תנועה בכלל בישראל כולה, והם יכולים אפילו לבוא לשבת בתל-אביב. אינם צריכים לחזור למקומם בשעה 01:00 בלילה כפי שצריך ערבי מכית-לחם, שיש לו רשיון עבודה, והוא צריך לחזור בלילה לביתו.

אבל כל השאלות הללו ראויות לדיון: חופש התנועה של ערביי ירושלים, מדיניות העבודה לגבי הכאת פועלים מהגדה, וגם השאלה שנמצאת בסדר היום לגבי המבנה הארגוני שלנו, מי מחליט בעניין זה, ובין השאלה ששר החוץ

נגע בה לגבי המדיניות של איחוד משפחות, ביקור סטודנטים וכל דבר אחר. את הכל אפשר לבדוק מחדש. אני מציע לקרוא לישיבה מיוחדת, ולקיים את הדיון הזה ולהחליט מה המדיניות ומי המחליט בענין זה.

ראש הממשלה ל. אשכול :

היתה צריכה להיות לנו ישיבה כזאת ביום ה' שעבר, אבל אני לא הייתי בקו הבריאות, נקיים ישיבה זו ביום ה' השבוע.

מזכיר הממשלה י. עוזאי :

נקבעה ישיבה של ועדת השרים לעניני בטחון ביום ה' בשעה 09:00 בבוקר בתל-אביב.

שר הבטחון פ. דיין :

אם זו ישיבה של ועדת השרים לעניני בטחון, נדון במדיניות העבודה בלי שר העבודה? מדי פעם מעוררים שאלות, והשאלה איפה צריך לדון בזה.

ראש הממשלה ל. אשכול :

אם רוצים שזה יידון בוועדת השרים לעניני בטחון נזמין אותו לדיון בענין זה. אם לא, נקיים עוד ישיבת ממשלה. מצד אחד אומרים שלא מבטלים את ועדת השרים לעניני בטחון וצריך יותר לדון שם, ומצד שני רוצים שהכל יהיה בממשלה.

שר החקלאות ח. גבתי :

אין לי דבר נגד כינוס ועדת שרים לענייני בטחון.
אני רק סבור שהעניין של היתרי עבודה לערביי הגדה, המקום לדון בו הוא בממשלה, כי על זה דנו בוועדת השרים לענייני כלכלה, ושם הוחלט על כך. לא מתקבל על הדעת שזה יובא לדיון בוועדת השרים לענייני בטחון, אם יש ערעור על כך צריך לדון על זה בממשלה.

שר העבודה י. אלמוגי :

אני הבעתי בעניין זה את דעת הממשלה, כי ועדת השרים לענייני כלכלה החליטה על כך על דעת הממשלה.

ראש הממשלה ל. אשכול :

או זה יהיה הסעיף הראשון בישיבת הממשלה ביום

א'.

שר הבטחון מ. דיין :

יש שאלה של דיון עקרוני. השר ברזילי שאל אם צריך להגלות ערבים לחוץ לארץ. כל ההגליות היו של אנשים מירושלים המזרחית, ראש הקאדי, ראש עיריית ירושלים המזרחית לשעבר וכו'. בכל מקרה השאלה עלתה כאן, וגם אז שאלו האם אנחנו עושים טוב בזה שמגלים אותם לירדן, אף על פי שהם ירושלמים בנתינותם.

השאלה ידועה, יכולים להחליט כך או כך, בכל המקרים הקודמים, וגם עכשיו, הוחלט כך. האם רוצים לדון בוועדת השרים לענייני בטחון למה להגלות דווקא את דג'אני או את חוסייני? או למשל המכתב הזה של ראשי

הערים ששר המשפטים הציע לפרסם...

מזכירת הממשלה י. עוזאי:

הוא לא הציע לפרסם, אלא לדון בזה בוועדת השרים

לעניני בטחון.

שר הבטחון מ. דיין:

כל השאלות הללו אינן שאלות אינפורמטיביות.

ראש הממשלה ל. אשכול:

כל השאלות שנשאלו פה והנוגעות לוועדת השרים לעניני בטחון נביא אותם לישיבה ביום ה'. השר ארן שאל כאן על ריכוזי הצבא הסודי, זה גם כן שייך לוועדת השרים לעניני בטחון.

שר השיכון מ. בנטוב:

אבל אפשר לענות כאן אם זה נכון עובדתית או לא.

שר הבטחון מ. דיין:

שר החינוך שאל מה משמעות הדבר, ולא רק אם זה

נכון או לא.

ראש הממשלה ל. אשכול:

נעלה על הנייר את השאלות שהועלו כאן, ואשר
נוגעות לוועדת השרים לעניני בטחון. ובשאלה של מדיניות העבודה והשאלות
הנוגעות לשטחים נדון כאן.

מ ח ל י ט י ם, א. ועדת השרים לעניני בטחון תדון בענין גורמי
החבלה והאמצעים שיש לנקוט נגדם.

ב. לקיים דיון על מדיניות הממשלה בשטחים המוחזקים
על ידי צה"ל בישיבה מיוחדת שתתקיים ביום כ',
כ"ג באלול תשכ"ח (16.9.68).

שר החינוך והתרבות ז. ארן:

אני מבקש מאד לקחת את סעיף ד' בסדר היום.

ראש הממשלה ל. אשכול:

ברצוני להגיד לשר החינוך ולשרים אחרים, לבל
יחשבו שכל העולם קיים רק בשבילם. מתי שיש להם סעיף הם דורשים לדון בו, כאילו
יתר הדברים אינם חשובים.

שר החינוך והתרבות ז. ארן:

הסעיף הזה עומד הרבה זמן על סדר היום.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אנחנו נלך לפי הסדר. סעיף ב'.

733. מינוי יו"ר רשות השירות וחברים לוועד המנהל של הרשות

השר י. גלילי:

דרושה כאן החלטה פורמלית, לאישור ההחלטה שנחקבלה בשבוע שעבר. אז הנשיא טרם חתם על מכתבי המינוי. בישיבה הקודמת אמרנו שעד לקבלת החוק בכנסת מאשרים את המוסדות הקיימים. אני מבקש עכשיו לאשר זאת.

שר הפיתוח ושר התיירות ט. קול:

השר גלילי הודיע בוועדת השרים לענייני טלוויזיה, שהוא עומד להציע שיומינו לישיבות הוועד המנהל את אלה שמיועדים להיות חברי הוועד.

השר י. גלילי:

הם הוזמנו.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אני מבין שאין התנגדות.

מ ח ל י ט י ם : בהמשך להחלטה מס' 713 מיום ח' באלול תשכ"ח
(1.9.68) -:

א. בהתאם לסעיף 7(ב) לחוק רשות השידור,
תשכ"ח-1965, למנות את ד"ר ת. יחיל ליו"ר הרשות.

ב. בהתאם לסעיף 14(א) לחוק רשות השידור,
תשכ"ח-1965, למנות את פרופ' יהודה אליצור ואת
מר מ. ביתן להיות חברים בוועד המנהל של הרשות.

734. הסמכת ועדת השרים לעניני פנים ושירותים לענין דירות שור

שר המשפטים י.ש. שפירא :

הענין פשוט בתכלית. עומדת השאלה אם במקרה כזה
שנוגע לדירות שור צריך להעסיק את כל הממשלה. ההצעה היא להעביר סמכות זו
לוועדת השרים לעניני פנים ושירותים לטפל בשאלה זו.

ראש הממשלה ל. אשכול :

הוועדה תחליט אלא אם יהיה ערעור, ואז זה יובא

לכאן.

מ ח ל י ט י ס , בהמשך להחלטה מס. 154 מיום כ"ב בכסלו תשכ"ח
(24.12.67), להסמיך את ועדת השרים לענייני פנים
ושירותים להחליט בשם הממשלה לצורך סעיף 8.01
בתקנון לדירות שרד.

735. המסגרת הארגונית ציבורית לטלוויזיה לימודית

שר החינוך והתרבות ז. ארן :

אני הזמנתי אנשים לדיון בסעיף הזה. נציגי
רוטשילד לוחצים.

דו"ר י. גלילי :

אני מבקש להציע הצעה לסדר. אני מבקש להסב
חשומת לב חברי ועדת השרים לענייני טלוויזיה, שהנושא המוצע פה על ידי שר החינוך
עמד לדיון בוועדת השרים, שהיא ווראי שאינה מוסמכת להחליט בנדרון, אבל נראה לי
שהממשלה אינה מטורה מלהיזקק לחוות דעתה של ועדה זו.

היתה ישיבה אחת של הוועדה, שבה השתתף שר החינוך
והתרבות, וזו היתה הזדמנות נדירה שבה הוא זיכה את חברי הוועדה. הדיון בוועדה
טרם נסתיים, ויש לו זיקה כלתי אמצעית גם לרשות השדור, שיש לה ענין במערכת של
הטלוויזיה.

אני מציע שהדיון יהיה לאחר שלנגד עיני הממשלה
תהיינה המלצותיה של ועדת השרים לענייני טלוויזיה. אולי נצטרך להזמין נציג של
רשות השדור להשמיע את חוות דעתו.

אני מרגיש שהמלצות אלו אינן מחייבות את הממשלה. העיכוב בדיון בענין זה בועדת השרים לעניני טלוויזיה לא היה באשמת הועדה אלא מסיבות אחרות. אני מוכן להתחייב שהדיון הזה יהיה תוך השבוע הזה, ואז בשבוע הבא תהיינה המלצות הוועדה בענין זה. אני מבקש לא לדון היום בטרם יש לנו המלצות הוועדה, ואני מבקש לקבוע את הדיון בישיבה הבאה. אני מתחייב עד הישיבה הבאה להביא לממשלה את המלצות ועדת השרים, ואלה תהיינה אם שר החינוך והתכנות יזכה אותנו בהשתתפותו. לא רציתי להביא את הסיכומים לוועדה בהעדרו.

שר החינוך והתכנות ז. ארן :

במידה שאני התעניינתי בהמלצות של ועדת השרים, יודע לי שהן מנוגדות למה שמוצע. מאז יוני תובעת נאמנות הטלוויזיה של משפחת רוטשילד את הכרעת הממשלה, כי זה קשור בכל מיני סידורים שלהם ושלנו, ומסיבות שלנו הענין נדחה משבוע לשבוע. היות ובין כה הממשלה צריכה להכריע בענין, אני מציע שסוף סוף נברר אותו ונביא אותו להכרעה. אני יודע מה לוחץ כאן מבחינת המנגנון, מבחינת משפחת רוטשילד וכו'. אינני רוצה להרחיב את הדיבור.

אני מציע לממשלה להתחיל בדיון היום, וההחלטה נדחה לישיבה הבאה, בינתיים אולי תהיה פשרה, ובינתיים הוועדה תזכה את הממשלה בהמלצותיה לפני שהממשלה תכריע.

ד"ר י. גלילי :

הצעתי שונה, שנקיים דיון בשבוע הבא, ונקבע לעצמנו כבר עכשיו, שבשבוע הבא לא נדחה את הסיכום.

ראש הממשלה ל. אשכול :

מקובל אצלנו שאם חבר הממשלה מבקש לדחות דיון

בסעיף מסויים לשבוע, נענים לו.

שר החינוך והתרבות ז. ארן:

אני מבקש שזה יהיה סעיף ראשון בשבוע הבא.

המשך הדיון נדחה לישיבה הבאה של הממשלה.

736. העלאת רמת השירותים הציבוריים ורמת ההכנסה של התושבים בשטחים המוחזקים

(נספח מס. 496 אשר נשלח לחברי הממשלה)

ד"ר פ. ספיר:

מאז הדיון בענין זה בישיבת הממשלה בשבוע שעבר הופץ בין השרים מכתב של שר הבטחון, אליו הוא צירף מכתב של אחד מעוזריו, בו הוא רצה להוכיח שאני לא רייקתי במה שאמרתי בישיבת הממשלה הקודמת. אני רוצה לציין לפרוטוקול שהמכתב על אי הדיוק מאשר בדיוק מה שאני אמרתי. מאחר שמכתב זה הועבר לשרים על ידי מוכירת הממשלה אני רוצה לעמוד כאן על התאריכים. אלי"מ דן חירם מתייחס כאן למכתב קודם שנשלח ב-29.7.68, ונאמר כאן שהעתק המצע שנדון בוועדה המנכ"לים הועבר גם לשר האוצר וגם לממונה על התקציבים באוצר. עלי לקבוע שזה הועבר לממונה על התקציבים, אבל שר האוצר בזמנו לא קיבל שום חומר.

נכון שהממונה על התקציבים הביא אלי את הענין, כי הוא נדהם מהענין הזה של תוספת 106 מיליון ל"י. או ביקשתי ממנכ"ל משרד האוצר להודיע בישיבת ועדת המנכ"לים שענין כזה של 106 מיליון ל"י צריך להביא קודם כל לממשלה.

כך שאין פה במכתב של אל"ט דן חירם כדי להזים שום דבר לגופו של ענין ממה שאמרתי. אני חוזר ואומר, כי התחזקתי בדעתי שעוד מעט וועדת המנכ"לים הפכה לממשלה יותר חשובה מהממשלה שיושבת כאן, ולדעתי צריך לבטל ועדה זו. אביא את הצעותי כאשר נדון בזה.

ראש הממשלה ל. אשכול:

הסעיף הזה מתחלק ל-2, ואת החלק הראשון העלה שר הבטחון. נשמע מה שיש לו להגיד.

שר הבטחון פ. דיין:

לפני כמה שבועות פתחתי בענין זה, ואז השר פ. ספיר דיבר בהקשר להצעה זו על הצעות לסידורים ארגוניים.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אם להבין את מה שהשר פ. ספיר אמר, זה ענין של תוספת 106 מיליון ל"י לתקציב, ואני רוצה להגיד באופן פשוט: אין לנו כסף, אלא אם אווכח שבאיזה מקום זה ענין של פיקוח נפש. עלינו לזכור שאנחנו נמצאים בכל זאת בתוך מלחמה זעירה, ואי אפשר להגיד שהערבים מעבר השני של השטחים שלנו אינם גורם לכך. מדי פעם יש כאן הצעות הקשורות בעניני תקציב. רק לפני חצי שעה אמר שר החינוך והתרבות שהוא יעלה כאן את ענין הסקלטים בבתי הספר. אני עכשיו ממלא מקום שר האוצר, אבל גם לולא זה, אני פונה לחברי הממשלה: חוסר על מצב התקציב.

אני מציע שאותו התקציב שהיה אשתקד לשטחים האלה יהינ גם השנה, ויהיה תקציב של 24 חודש ולא 12 חודש. מי אומר שכל 12 חודש צריך להיות תקציב חודש? מה שהיה בשנה שעברה יהיה גם השנה. אין לנו אפשרות להכפיל תקציבים לשום דבר, כי אנחנו נמצאים בעצם המלחמה ותקציב הבטחון חובע סכומים גדולים. עם כל הרצון הטוב של מישהו להגיד שאולי אפשר להסתדר בפחות, זה לא נגמר בזה.

היות והויכוח בענין זה אינו יכול להיות בממשלה כולה, אני הייתי מציע לשר פ. ספיר שנחכה עד שיחזור שר האוצר ז. שרף, ואז נקים ועדה של 3-5 חברים או שנעביר זאת לוועדת השרים לעניני כלכלה. לי נראה שהענין הזה דורש ועדה יותר קטנה כדי ללמוד את הענין, ואז מי שירצה יבוא יטען בפניה, וועדה זו או שתאשר זאת או שתביא זאת לאישור הממשלה. אני חושב שזו הדרך הטובה לפתור שאלה זו.

ד"ר פ. ספיר :

גם אני חושב שצריך לחכות לשובו של שר האוצר מארצות הברית כדי לדון בזה, אבל אני מתכוון לחלק השני של הסעיף הזה לא פחות מאשר לחלק הראשון.

ראש הממשלה ל. אשכול :

האם מבחינת לוח הזמנים של הכנת התקציב לשנה הבאה אין לחץ על השרים להגיש את הצעות תקציביהם?

ד"ר פ. ספיר :

מומן שובו ועד שיצטרך להגיש את התקציב יש לו

שבועיים.

ראש הממשלה ל. אשכול :

לעצם הצר המעשי של הענין, אם יהיה תקציב יותר גדול או יותר קטן, על זה נדון כאשר יחזור שר האוצר, ואני אציע שתהיה קודם ועדה מצומצמת, אפילו לא ועדת השרים לעניני כלכלה, כי נדמה שזה טעון לימוד.

שר העבודה י. אלמוגי :

למה לחזור עוד פעם על הדיון הזה, אפשר להחליט עכשיו שמעבירים את הענין לוועדה מצומצמת.

ראש הממשלה ל. אשכול :

אני מסכים, יש לי הרגשה שוועדת השרים לעניני כלכלה מרוב טיפולה בענינים אלה, הם הופכים אצלה לשגרה מסויימת, ואינני יודע אם היא מגיעה לשרשי הדברים בסעיפים שקשורים בהרכה מאד כסף. אני אומר זאת דרך אנב, אינני רוצה לפנוע בוועדה. כאן יש דבר חשוב, מבקשים להכפיל תקציב ועל 100 מיליון ל"י הקיימים מבקשים עוד 106 מיליון ל"י. אני מקבל את הצעת השר אלמוגי שנקים עכשיו ועדה מצומצמת.

שר הפנים מ.ח. שפירא :

אני חושב שעלינו להעביר את הענין הזה לוועדת השרים לעניני כלכלה והיא תוכל לבחור מתוכה ועדה המצומצמת כדי לטפל בזה. גם התקציב הקודם אושר על ידי ועדת השרים לעניני כלכלה. יכול להיות שיש עכשיו התפתחות כזאת בענינים שצריך לבדוק אותם מחדש. לדעתי אותם השרים שטיפלו בזה

יכולים לקבוע ועדה מצומצמת שתביא זאת לאישור ועדת השרים לענייני כלכלה. אינני חושב שהממשלה כולה צריכה לטפל בזה.

שר החינוך והתרבות ז. ארן:

אני רוצה להגיד משהו ללא תלות במה שתחליט הוועדה. לי יש עמדה בעניין זה, אינני מתנגד שתהיה ועדה שתדון בדבר, אבל אני חושב שהדבר יובא להכרעת הממשלה. בשלב סופי ההכרעה צריכה להיות כאן.

שר השיכון פ. בנטוב:

לי נראה שהסעיף הזה מבחינה עקרונית שייך לדיון שהחלטנו לקיים אותו בשבוע הבא, על מדיניותנו בשטחים המוחזקים. אחרי שנסכם את הדיון מבחינה עקרונית, את התרגום התקציבי של הדבר צריך להעביר לוועדת השרים לענייני כלכלה או לוועדה מיוחדת. נדמה שזה קשור עם שאלת המדיניות הכללית שהחלטנו לדון עליה בשבוע הבא.

ראש הממשלה ל. אשכול:

נדמה לי שהקצוות כאן מתאחרים, אם ועדת השרים לענייני כלכלה תקבע ועדה מצומצמת, וביום ה' יש לנו ישיבה בה משתתפים אוחם החברים, הרי לא צריך לדחות זאת משבוע לשבוע.

שר המשפטים י. ש. שפירא:

בישיבה הקודמת הציע שר האוצר שכל העניין יידחה עד לדיון על התקציב, וזה ברוח הדברים של ראש הממשלה, שתהיה ועדת משנה או של ועדת השרים לענייני כלכלה או של הממשלה. אם השאלה היא תקציבית גרידא, אז זה היינו הך. אבל אין זו שאלה תקציבית גרידא. הנושא הוא: העלאת רמת השירותים

הציבוריים ורמת ההכנסה של התושבים בשטחים המוחזקים. וההצעה להחלטה אומרת כי בשנת התקציב 1970-69 תועלה רמת השירותים הציבוריים ורמת ההכנסה של התושבים בשטחים המוחזקים, ובדברי ההסבר יש פרטים. השאלה היא בראש וראשונה לא שאלה כספית כי אם פוליטית. יכולים להגדיל או לא להגדיל את התקציב, אבל השאלה היא אם אנחנו עולים על הדרך של העלאת רמת השירותים של התושבים בשטחים המוחזקים? בזה צודק השר בנטוב, זה חלק אינטגרלי של השאלה מה היא המדיניות שלנו; לאן זה מוביל; נעלה את רמת השירותים ואת רמת החיים שם, ואז נקבל מכתב יותר יפה מראשי הערים, או מכתב יותר גרוע מזה שקיבלנו. השיטה הזאת של דלת פתוחה וכו', למה זה מוביל?

כמובן שיכולה להיות ועדה שתדון לגופו של ענין, אבל זו לא תשובה לשאלה, ואפילו לא לשאלה של 106 מיליון ל"י נוספים. אני מבין מדברי השר ארן, שאפילו אם היו לו 106 מיליון ל"י בקופה הוא לא היה נותן אותם למטרה זו.

השר פ. ספיר :

גם אני לא.

שר המשפטים י. ש. שפירא :

מאידך יכול להיות שאלה, שהיא לגמרי לגיטימית, שאמנם חסר הכסף, אבל הענין כל כך בוער שכדאי לעשות הכל כדי להשיג אותם 106 מיליון ל"י. אם זה צריך להיות בוועדת השרים לענייני כלכלה או בממשלה כולה, אני מציע לדון בראש וראשונה על הצד הפוליטי של הענין הזה. אם נחליט שיש להעלות את רמת ההכנסה ואת רמת השירותים, אז נצטרך לחפש דרכים. אם הדעה תהיה שהרמה הקיימת מספיקה, ואנחנו לא נשיג שום דבר ואיננו חייבים שום דבר - לא נרים. לדעתי אנחנו צריכים לדון קודם כל לגופה של ההצעה הפוליטית.

שר הפיתוח ושר התיירות ט. קול :

ברצוני להעיר על המצב המשונה שנוצר בדיון בשאלה זו. ישנה ועדת מנכ"לים שבראשה עומד מנהל משרד האוצר. בוועדה זו דנים על כל מיני תוכניות בשטחים המוחזקים. אני מקבל כל פעם הזמנות לשלוח נציג שלי כדי לדון על תוכניות שונות, כמו למשל: תכנית לפיתוח מזרח הכנרת כאתר בשביל תיירות; או הזמנה לבוא לדון על פתיחת מלון קליה ושיקומו, ולזה נחוץ חצי מיליון ל"י; או למשל: פיתוח אחרי הירידה בשארם-א-שייך ובאבו-דורס. כאשר מזמינים אותי לדיונים כאלה אני שואל אם יש כסף לתכניות אלה או שרוצים שאקח זאת מהתקציב שאושר לי למשרד התיירות. אם רוצים לפתח משהו ברמת הגולן, בקשר לסקי חורף, או במג'דל-שאמס או בחברון זה הכל ענין של מיליונים. אם לוועדת המנכ"לים יש תקציבים אני מוכן לעבר תכניות. אינני רוצה לכזוב זמן בדיוני הוועדה, שד"ר ארנון עומד בראשה, ואחר כך מתברר שאין כסף. הדיונים האלה של הפקידות הבכירה גם כן עולים כסף.

אני מציע שראש הממשלה יעיר לוועדת המנכ"לים, שהיא כאילו בעל הבית של השטחים המוחזקים, שהכל צריך להיות בדיון אחד, זה לא כסף נפרד, אלא אם יש לה תקציבים מיוחדים לביצוע תכניות. אבל יש פה שאלה פוליטיות וגם שאלת הצורה של הטיפול בענינים.

ראש הממשלה ל. אשכול :

לי נדמה שזה בכל זאת דבר אחר, אולי יש מקום

להעמיד גם סעיף כזה.

שר הבטחון ט. דיין :

הנושא הזה נודד מוועדה לוועדה. אינני עומד כרגע על הצד הפוזיטורלי, אבל כל פעם שעוסקים בצד המעשי יש חנוכות שיש לזה השלכות מדיניות. אינני יודע איפה יחליטו. אני מסופק אם ועדה מצומצמת של 3 שאים, שתיגש לשאלה מנקודת ראות תקציבית, תוכל לענות על השאלה הזאת שאני הצנתי כאן. להציג שאלה מותר. מותר להציג שאלה על המדיניות בכללה, ונניח שיבואו שר האוצר ויאמרו: זה במסגרת התקציב שלנו הקיים שאושר כפי שאושר. אילו אני הייתי שר החקלאות, ואילו הייתי רוצה במסגרת התקציב שלי להשקיע מיליון ל"י במחקרי מים בצד השני, גם במקום שיושבים הערבים היום, לא רק בבקעה, נניח שהייתי עושה זאת, הייתי מחפש מיליון ל"י נוספים. אבל אם אין מיליון ל"י נוספים הייתי אומר שישאירו זאת לכל שר, והוא במסגרת משרדו יעשה זאת כך או אחרת. יכול להיות שאילו הייתי שר התיירות הייתי חושב שמזרח הכנרת הוא לא יותר גרוע ממערב הכנרת, ובתקציב שיש לי השנה הייתי מעדיף להשקיע בקליה ובכנרת על פני השקעה בעניני תיירות בתל-אביב. יכול השר קול לחשוב שאם לא יתנו לו כסף אין לו מה לבזבז זמן בוועדה. יכולה להיות גישה שאולי לגבי חלק מהשטחים יש אפילו צורך לקבוע עדיפויות בתקציב, יהיה התקציב אשר יהיה, ואין זו רק שאלה של חוספת לתקציב. השאלה היא אם להשקיע במלון קליה בצורה פרוביזורית או לראות זאת כדבר יותר ארוך, ואז צריך לתת לזה עדיפות בתקציב. אנחנו יכולים להחליט או לא יכולים להחליט? אנחנו ממשיכה או לא ממשיכה?

יכול להיות שאילו הייתי שר הבריאות, הייתי מרגיש מאד לא טוב אם הרופאים ישבו רק בתל-אביב ולא יהיו רופאים בבית-חולים בעזה, כאשר ליד שולחן זה אומרים שבסופו של דבר עזה תהיה חלק מישראל. הייתי אומר שבתקציב שלי לעניני בריאות אני רוצה להעביר רופאים לשם, על חשבון העלאת רמת השירותים בישראל, ואז לא לעשות זאת במקום אחר. יכולה להיות גישה הפוכה.

למעשה היו פה שלוש הצעות. היתה הצעת שר האוצר ז. שרף, להשאיר את הענין לכל שר במסגרת משרדו והוא יחליט. ירצה - יעשה; לא ירצה - לא יעשה. היתה הצעה אחרת, שר המשפטים אמר זאת בפעם הקודמת וגם הפעם, שקודם כל הממשלה תדון לגבי החלק העקרוני וחתווה דרך, ולאחר זאת ידונו אחר כך

על דרכי הביצוע. היתה הצעת ראש הממשלה, שתהיה ועדה בה ידונו על התוספת של 100 מיליון ל"י. ברור שאם השאלה היא רק תוספת של 100 מיליון ל"י, אז השאלה יכולה להיות רק כספית. אבל יש שאלה של גישה עקרונית ואז שוו לא רק שאלה כספית.

נדמה לי שאף אחד מהשרים, כאשר יבוא לדון בתקציב משרדו, לא יוכל להתעלם מן השאלה האם הוא יעשה משהו בתחום תקציב משרדו גם במסגרת השטחים המוחזקים או לא.

השאלה שהוצגה כאן היא בת 3 נושאים, ולא במקרה הדגיש זאת שר המשפטים: א) האם רוצים להעלות בשנה הבאה את רמת השירותים בשטחים, שמפגרת בהרבה לעומת רמת השירותים שלנו; ב) האם רוצים להקטין את האלמנט הפרוביזורי. אם נניח כפר ירבה מבקש מחקר מים, האם אנחנו עושים זאת, ואם כן האם עושים מחקר מים בעוד שנה או לא, או שאנחנו איננו רוצים ליצור רושם של ישיבת קבע במקום. השאלה השלישית קשורה בהידוק הקשר בין המשק הישראלי לבין המשק הזה. זה חל, למשל על חברת החשמל, האם תכניס חברת החשמל קו חשמל לעזה ולרפיח או לא? זה עולה כסף. הם טוענים ומבקשים להצטרף לקו החשמל. אין להם מים, אין להם קו חשמל, והם מבקשים שהממשלה תמתח הלאה את הקו.

כמובן שלכל דבר כזה שובר תקציבי בצידו, אבל אי אפשר להתעלם מן השאלה הזאת, האם אנחנו רוצים בשנה השניה ליישבתנו שם להאריך את קו חברת החשמל עד רפיח או לא. יש לזה משמעות מדינית ממדרגה ראשונה.

אני מוכן לכל סיכום שהוא, ראיתי מחובתי מתוך ראיית הדברים כפי שאני הצגתי לבוא ולומר מה עלינו לעשות בשנה השניה מתוך גישה וראיית הצרכים שמתנלים. אני יודע שיש לזה משמעות תקציבית. גם אם לא יקציבו שום תקציב לזה תעמוד בפני כל משרד השאלה איך הוא יתייחס לשאלה הזאת בתחום משרדו.

דו"ש פ. ספיר:

ביום שהענין הובא לכאן הוא הובא גם בפני ועדת החוץ והבטחון של הכנסת. זה בהמשך לדברים שאני אמרתי קודם בקשר לסדר הדיון בנושא זה. במכתב זה שחברי הממשלה קיבלו ניסו להוכיח שאני קיבלתי את החומר, אבל כאשר ביקשו לדחות, דחו את הדיון.

יסלח לי ראש הממשלה אם אגיד שעוד מעט ומהחלים בנו. זה שנה שאנחנו אומרים שבינתיים איננו מחליטים בענין בגלל סיבות פנימיות וחיצוניות. אבל יש לי רושם שבמקביל לזה יד מדיניות שקובעת. אז נחרל להגיד שלא קבענו, כי יש מישהו שקובע.

זאת רציתי להגיד עוד לפני דברי שר הבטחון. מה זאת אומרת? החלטנו כבר שאנחנו רוצים בחושבים שכשטחים המוחזקים ואי אפשר לסבול את הפער ברמת החיים? יכול להיות שיגידו שאני אוהב פחות ערבים. קיבלתי היום מספרים מהלשכה לסטטיסטיקה, מה קרה בחצי שנה זו לגבי הריבוי הטבעי גם בעזה, עם הפליטים או בלי הפליטים, וגם בנדה. לא נצטרך לחכות הרבה כדי שהם יהיו שניים וחצי מיליון נפש יחד עם 400 אלף הערבים שהיו קודם. על כל פנים, יהיה דיון ואז נחליט. אבל אני מתקומם בכל תוקף נגד הצורה הזאת, מצד אחד לקבוע שלא דנים, וזה כבר שנה שלמה כך, ומצד שני מדיניות שנמשכת באופן מתמיד תוך מגמה מסויימת. לא חשוב אם בוחרים את קליה או מקום אחר, השאלה הזאת נוגעת לענין הזה כולו, באיזו צורה שלא מביאים זאת.

אם יושבים פה אנשים שמכבדים את עצמם...

ראש הממשלה ל. אשכול:

או לפחות אחד את השני.

דו"ש פ. ספיר :

איננו יכולים לנהוג כך. אני תובע מראש הממשלה שאנחנו נאמר למשרדים, שהם לא יקבלו פרוטה. יש מדיניות ב-106 מיליונים ל"י אלה, יש מדיניות גם בדרכי הביצוע. קודם נדון ואם יוחלט אז נקיים. מי שירצה יסיק מכך מסקנות. אני קובע שבמשך השנה הזאת לא התרגשתי בכל הנוגע לענינים האלה. אינני חייב להתרגש מכך שבאיזה כפר אין מים.

אני תובע שהדיון העקרוני בשאלה זו יחקיים בהקדם ויחדלו להעמיד אותנו יום יום בפני עובדות של מדיניות מובהקת, שבאה לידי ביטוי בעל פה כלפי חוץ, וברדיו ובטלוויזיה כלפי פנים. כאן לא יושבים אנשים משתי דרגות בעניני מדיניות. אני על כל פנים אינני מסכים להיות בדרגה שנייה בקביעת מדיניות. זה לא יכול להיות לפני שיש בירור. לא יכולים להניד שבמסגרת 100 מיליון ל"י אלה כל משרד יקבע לו, ויש מי שיש לו קו רך יותר או רך פחות. אני חוזר ואומר: מתקבל הרושם שמהתלים בנו.

אני מבין עכשיו שהדאגה היא רק לעניני השכר, ושהם יקבלו אותו השכר גם אם פיתוח המשק צריך יהיה להצר את צעדיו. אני מתנגד שיציפו את ישראל ברבבות פועלים מהגדה, אם זה בחקלאות ואם זה בתעשייה, ולא מפני שיש לי זכרונות מהתקופה של עבודה עברית ועבודה ערבית, אלא מפני שאנחנו נגיע למצב חברתי מוסרי, עוד לפני שנחליט על משהו, שעוד מעט יהיו לנו חוטבי עצים ושואבי מים נוסף לנושאי נשק, פצצות וחומר נפץ. אני אינני ממונה על החלק הזה, אבל אני מתנגד שעוד לפני בירור יסודי יביאו רבבות פועלים ערבים מהגדה לישראל. בשום מקום לא הוחלט על כך, לא על אלף ולא על אלפיים. זו אינה יכולה להיות עובדה קיימת, כאילו הגדה היא חלק מישראל, רק כאשר זה יוחלט על ידי הממשלה ועל ידי הכנסת, רק אז זה יהיה.

ראש הממשלה ל. אשכול:

נגענו בדבר שהוא מבחינת כוורת עם הרבה דבורים.

זה בכל זאת ענין שנוגע לתקציב. דיברנו שיהיה דיון על המדיניות שלנו בשטחים המוחזקים. דומני שבחקציב השנה הבאה, ואולי זה נוגע לשנים אחדות, יהיה תקציב בטחון גדול וכנראה יהיה צורך להגדיל אותו. אין מנוס. קרה כך שעל ידי הוועדה הכלכלית שקיימנו עוררנו רוחות של פעילות כלכלית. באם יהודים שרוצים להקים מפעלים, ואנחנו במצב אומלל מאד כי אין לנו פועלים. אולי בכל זאת יהיו השנה 35,000 עולים, ואולי זה ישנה במשהו. יש כמה וכמה נימוקים שמחייבים להעביר את הענין לוועדה. אני מוכן להתחשב בכל דבר שנאמר כאן. אם יש מישהו שחושב שזה פוגע בוועדת השרים לעניני כלכלה, אני תובע שוועדה זו תשב במסגרת של וועדה קטנה ותקבע לעצמה עדיפויות. אי אפשר לעשות זאת ליד השולחן הזה. אני מסופק אם אפילו ועדת השרים לעניני כלכלה יכולה לעשות זאת. על-כן הסכמתי להצעתו של השר אלמוגי שוועדת השרים לעניני כלכלה תקבע ועדה יותר מצומצמת אשר תשב עם המנכ"לים כדי לדעת מה היקף התקציב. אני שומע שההכנסות למעשה רחוקות מאומדן ההכנסות שעליהן בנוי התקציב. ראיתי בעתון שבאיזה מקום מסרו 10,000 חולצות לעזה. אנחנו אחראים לעבודה, ומצד שני יש שאלה של ייצוא, אבל לאן זה מוביל? להפסיק אחר כך דבורים זה קשה ובלתי אפשרי.

הבוקר באו אלי הממונה על התקציבים ונציב שירות המדינה עם חבילה שלמה לגבי הקפאת כוח האדם בשירות המדינה. זה רשום אצלנו בסעיף ח' לסדר היום, שאני מתכוון להביא אותו עוד מעט.

כל אחד יודע מה שנוגע לו, אבל אין מישהו שמכיר את כל הענין מבחינה פוליטית וגם מבחינה תקציבית. יש משהו בדברי השר פ. ספיר שלא יהיה לנו כסף נוסף. אבל כל שר נשאר במסגרת תקציבו. הגיע הזמן שגם זה ייפסק. שלא כל שר יוכל להעביר כספים מסעיף לסעיף, אלא בראשית השנה יקבעו סעיף

תקציבי ברור לכל דבר. קורה שבמשך השנה מתברר שבכסף שנועד לסעיף מסויים עשו דבר אחר.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

לא אצל כל השרים זה כך.

ראש הממשלה ל. אשכול:

יכול להיות, אני לא כל כך בטוח.

לגבי מה שאומר השר דיין, אני מציע לשכות עכשיו את חבילת הצרות של השטחים הנוספים והדואגים להם, אלא נחשוב על השאלה איך ננהל את המשק שלנו. אינני מקבל הנחה זו, שאם אנחנו אומרים בראשית השנה לשר החקלאות שאנחנו רוצים להקים 3 ישובים...

שר הבטחון מ. דיין:

אני התכוונתי למה שאתה אומר, שגם אם נאמר שאין חוספת של 100 מיליון לירות, השאלה העקרונית צריכה להיות מוכרעת מראש. לא הצעתי שכל שר יעשה את שלו.

ראש הממשלה ל. אשכול:

נניח ששר החקלאות בא ובמסגרת תקציבו עושה קידוחים. אני עוד לא יודע אם אנחנו עושים את כל הקידוחים בג'יפטליק, שריברנו עליהם. עכשיו אתה מדבר על קידוחים ביירבה. בראשית השנה אומרים שצריך להקים בנגב או בדרום כדי לחסום בפני רצועת עזה 3 ישובים נוספים. עלולים להגיד שתלמידים לא ילכו לבית הספר, כי זה יותר חשוב. אבל אם יתברר אחר כך שאת הכסף

הזה הוציאו לדבר אחר, יתכן שלא היינו מחליטים כך. השנחיים האלה פינקו אותנו לחשוב שאין דבר, תמיד אנחנו נשיג בסף. אנחנו צריכים רק לרצות לעשות דברים, החל בבטחון וגמור במפה של ישראל הגדולה.

אני חושש שאנחנו הולכים לקראת ימים קשים מבחינה זו שעניי בטחון יהיו קודמים לכל, ואנחנו נמצא במצב שלא נוכל להענות למה שכל שר רשם לעצמו, ואני כולל בזה גם שיכון למשפחות יותר גדולות. אני מתכוון לשאול את זינה הרמן מדוע עוד לא הרגשתי את הלחץ על תוספת חדרים באיזה מקום בקשר עם גידול משפחות. אמרנו שלאנשים שיהיו מוכנים ליותר ילדים, אם ירצו עוד חדר ניתן להם עוד חדר. אני עוד לא שמעתי על זה. מצד שני אני חושב: מה יהיה אם היא תגיד שדרושים עוד 1,000 חדרים, וזה ענין של כמה מיליוני לירות.

שר השיכון פ. בנטוב:

היתה איוו ועדה והיא אמרה שהיא צריכה 30,000

מיליון ל"י.

ראש הממשלה ל. אשכול:

היא היתה צריכה קודם לבוא אלי או לקליטה.

הצרכים בכל משרד צומחים, גדלים ומתרחבים. בשבוע שעבר אמרנו משהו בקשר לחברון. כל פעם אומרים משהו שנוגע לחקציב, משום כך הכרחי הפעם לטפל בענינים קצת אחרת. בזה אינני רוצה להגיד שער עכשיו זה לא היה טוב, אבל בלחץ של הצרכים אנחנו צריכים להסתכל על הענינים גם מבחינה מדינית-פוליטית וגם מבחינה כלכלית. בהמשך למה שאמר פ. ספיר, גם אני מרגיש שמתחילים להכניס ערכים למפעלים. בערד אמרו לי שמתכוונים לקחת פועלים מחברון. לעזה מוסרים חולצות. אינני יודע מה יהיה. יכול להיות שנגיע למסקנה שאין מנוס, כך צריך להיות, הכל מתיישב יחד, ויכול להיות שלא. אמרנו שביום ה' אנחנו

גדון בענין זה, והשר פ. ספיר שואל בינתיים לאן אנחנו הולכים או מופעלים בהיקף המדיני, על ידי העברת פועלים וכו'. יכול להיות שביום ה' נסכם בענין זה, ואם לא, נקיים ישיבה נוספת. אינני יודע למה אנחנו נגיע בענין זה.

בינתיים אומרים שזה שייך לוועדת השרים לעניני כלכלה, והשר אלמוגי מציע שהיא תבחר מתוכה ועדה מצומצמת, כי נראה לי שוועדה בהרכב גדול כזה ועם סדר יום כל כך גדוש אינה יכולה לרדת לחקר הדברים.

אני מציע לסכם, שהוועדה לעניני כלכלה תקבע מתוכה ועדה מצומצמת, שתנסה ללמוד לא רק את הענין הזה, אלא גם מה יהיה בתקציב הבא, עם התוספת הדרושה לבטחון; עם 4,5 מיליון ל"י תוספת ששר החוץ דורש בשביל ההסברה וכו'. אינני יודע אם שר האוצר החדש, עם גמר הדיונים בתקציב, יודע בדיוק מה עומד לפניו אפילו בענין של תוספת עובדים, אחרת הממונה על התקציבים ונציב שירות המדינה לא היו באים אלי. בענין זה החלטנו כמה פעמים וזה לא עוזר, כי אחר כך מעבירים מסעיף לסעיף.

ביום ה' נכנס לבירור הענינים המדיניים-בטחוניים ונראה לאן אנחנו הולכים.

השר פ. ספיר:

אם כי אני חבר ועדת השרים לעניני בטחון, אינני מכין מדוע שאלה מדיניות תהבור בועדה ולא בממשלה.

שר התחבורה פ. כרמל:

אין סמכות לוועדה לרון בבעיות המדיניות, זה ענין לממשלה כולה. ועדת השרים לעניני בטחון דנה בעניני בטחון והממשלה דנה בענינים מדיניים. אי אפשר להוציא חלק מחברי הממשלה מאחריותם לענינים מדיניים.

דוד פ. ספיר :

הממשלה צריכה לשבת כמה ישיבות, אולי לקבל החלטות ביניים, אבל אין זה ענין לוועדה.

דאש הממשלה ל. אשכול :

אני בטוח שאותו דבר תגידו, כאשר הוועדה תחליט באיזה ענין בטחוני. אבל אם אתם רוצים נדון בממשלה.

שר החוץ א. אבן :

לי יש דברים שאני צריך להגיד לממשלה כולה, שנוגעים לעצרת, למועצת הבטחון וכו'.

שר השיכון ט. בנטוב :

בשבוע שעבר היינו צריכים לקיים ישיבה נוספת ביום ב' ולא קיימנו, אולי נקיים זאת בשבוע הבא.

שר הבריאות י. ברזילי :

ונקיים את הדיון המדיני שלא קיימנו.

ראש הממשלה ל. אשכול :

אז בשבוע הבא נקיים שתי ישיבות של הממשלה, אבל בכל זאת חסר לי כאן משהו שאינו מאפשר לנו עבודה קצת מאורגנת ומסודרת. יכולים להגיד שזה תלוי ביושב ראש. אני יודע שעל כל דבר ייאמר שצריך לדון בו בממשלה, אבל פיצוץ בתים או הפקעת רכוש בירושלים מוסרים לוועדת השרים לענייני בטחון?

שר המשפטים י.ש. שפירא :

תמיד זה היה כך.

ראש הממשלה ל. אשכול :

אני יודע שתמיד זה היה כך, אבל אחר כך חברים מתחילים לרגון: מי החליט? - ואז אומרים שהממשלה כולה צריכה לדון. ביום ה' תהיה ועדת שרים לענייני בטחון, וישיבת הממשלה ביום ב' תטפל בעניינים המדיניים.

דוד פ. ספיר :

אני מבקש את הישיבה השניה לקיים ביום ג' ולא

ביום ב'.

מזכירת הממשלה י. עוזאי :

נבדוק את זה.

ראש הממשלה ל. אשכול :

אני מציע שוועדת השרים לענייני כלכלה בינתיים, עד ששר האוצר יחזור, תקים מתוכה ועדה מצומצמת כדי לקבוע עדיפויות לתקציב של השנה הבאה.

שר המשפטים י. ש. שפירא :

צריך להמתין עד לשובו של שר האוצר, כי הוועדה עם כל רצונה לקמץ עלולה להרחיק לכת אפילו יותר מששר האוצר מוכן לו, ואז עבודתו תהיה קשה ביותר. הוא צריך להיות יושב ראש הוועדה ולהגיד מה ניתן ומה לא ניתן.

ראש הממשלה ל. אשכול :

אני מציע שהצר הכספי יועבר לוועדת השרים לענייני כלכלה עם המלצה שאולי תקים ועדה מצומצמת. אני לא מאמין שועדה גדולה כזאת תקיף את כל המשרדים וכל הסעיפים מתוך ראייה של עדיפויות.

אנחנו מסכמים שבשבוע הבא יהיה לנו דיון על הקוים המדיניים, ובעיקר מדיניותנו בשטחים המוחזקים. הצד התקציבי הועבר לוועדת השרים לענייני כלכלה.

מ ח ל י ט י ס : א. לדון בכל מכלול הבעיות המדיניות הכרוכות בהצעה להעלאת רמת השירותים הציבוריים ורמת ההכנסה של התושבים בשטחים המוחזקים בישיבה המיוחדת של הממשלה עליה הוחלט בסעיף 732(ב) דלעיל.

ב. להעביר לוועדת השרים לענייני כלכלה את הדיון
בהיבט התקציבי של ההצעה הנ"ל, תוך המלצה להקים
ועדת משנה מצומצמת לבדיקת העדיפויות התקציביות
לקראת שנת הכספים הבאה.

737. סודי העבודה של משרדי הממשלה בשטחים המוחזקים

ראש הממשלה ל. אשכול:

בישיבה הקודמת נשמעה תרעומת, שגם אני הייתי
שותף לה, על התפתחות הפעולה של ועדת המנכ"לים. אינני יודע אם צריך לבטל את
הועדה הזאת, אולי היא עושה עבודה מצויינת כהכנת חומר, ואולי צריך לבקש ממנה
להסביר את הדברים. אני הייתי מעריך שהפעולות השונות בשטחים המוחזקים, לרבות
המגעים עם ראשי האוכלוסיה בשטחים, יבוצעו על ידי משרדי הממשלה, כל משרד בתחום
סמכותו ואחריותו התקציבית והפרלמנטרית, מתוך תיאום עם הממשל הצבאי. נדמה לי
שזה לא טוב שישראל החדשה מכירה רק איש אחד, שהוא אחראי למחסורה, וזה שר
הבטחון. זה לא טוב בשבילם, זה לא טוב בשבילי, וזה לא טוב בשביל המשק. אפשר
לקבוע שיום בשבוע נציגי משרד אחד או שני משרדים נפגשים עם ראשי האוכלוסיה
בשטחים ודנים אתם בענין זה או אחר.

יחד עם זאת הייתי קובע שהודעות לכנסת ולציבור
על הפעולות והתכניות של המשרדים בשטחים החדשים תימסרנה על ידי השרים, או מי
שיוסמך על-ידם.

אני מציע שהממשלה תבחר בוועדת שרים לענין השטחים החדשים, וועדת המנכ"לים תפעל לפי החלטותיה של ועדת שרים זו. זה מתוך הנחה שהממשלה תקבע פעם את הקווים המדיניים, אבל אחר כך לא בכל דבר תטפל הממשלה כולה. אני מציע כתברי הוועדה: ראש הממשלה, סגן ראש הממשלה, ושר הקליטה, שר האוצר, המסחר והתעשיה, שר הבטחון, שר המשפטים, שר הפנים, השר י. ספיר, שר התיירות והפיתוח.

נראה לי שלאחר שנה וחצי, ולאחר שהתעוררו אי הבנות דרוש הדבר הזה, כדי שלא ישלחו ענין מוועדה לוועדה.

השר פ. ספיר:

לי יש הצעה פשוטה, ולדעתי היא צריכה להתקבל אליבא דאלה שיש להם דעות אחרות לגבי השטחים המוחזקים, שכל משרד ומשרד יטפל בענינו. אם צריך להקים אוניברסיטה או קולג' במקום זה או אחר, זה ענינו של שר החינוך. עניני התחבורה נוגעים לשר התחבורה, ועניני הפנים - משרד הפנים. גם ענין התוספת של 100 מיליון ל"י, אם תהיה או לא תהיה, זה יהיה פחות מלאכותי לגופם של דברים חיוניים, אם זה יהיה במסגרת כל משרד ומשרד.

על פי הפרוטוקולים שקראתי אני רוצה להגיד שוועדת המנכ"לים, וזה לא משנה אם היושב ראש הוא ד"ר ארנון מנכ"ל משרד האוצר לקחה על עצמה זכויות בענינים שהם חורגים מכל מסגרת. דיברתי על זה לפני חצי שנה, העירותי על זה לפני כמה שבועות, וב-4 לאוגוסט ביקשתי לדון בענין זה, אבל לא הגענו לזה. איש אינו מציע שמחר יעשו את הדברים האלה בשטחים המוחזקים. כמה כסף שיוציאו, זה ענינם של המשרדים עצמם. גם אם תהיה ועדת המנכ"לים היא צריכה לפעול במסגרת הסמכות שנקבעה לה.

לפני שנה נתפצלה הוועדה הזאת ל-2, ונקבעה ועדת חיאום ביניהם. קבעו שוועדה אחת תטפל בענינים המשקיים, והוועדה לשרים לעניני פנים ושירותים דנה במכלול השני. אינני רוצה לדבר על העבר. בעיני טבעי הדבר שבענינים אלה צריכה לטפל ועדת שרים. אם צריכה להיות ועדת מנכ"לים או לא, זה עניני של ועדה שצריכה לטפל בזה. עד עכשיו אין דבר כזה ששר החינוך יכול לבוא ולהגיד שיש צורך באוניברסיטה בבאר-שבע, והוא מביא זאת לממשלה, בענין זה הוא צריך להתייעץ עם המועצה להשכלה גבוהה. הוא הדין בענינים משקיים ששר החקלאות מטפל בהם. אינני מתנגד להצעת ראש הממשלה.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אולי זה נכון שוועדת השרים לעניני כלכלה תהיה הבעל בית בענין זה. גם זה יכול להיות.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

גם עד עכשיו זה היה כך, אבל ועדת השרים לעניני כלכלה הניחה את הענין לוועדת המנכ"לים. כאשר הם ראו את השטח הזה חופשי לפניהם, הם כאילו נעשו לממשלה שניה. האמת היא שכל הענין הזה צריך היה להביא בפני ועדת השרים לעניני כלכלה, ואם להגיד את האמת, אנחנו הזנחנו זאת.

שר השיכון מ. בנטוב:

ועדת המנכ"לים היתה צריכה להביא זאת לאישור ועדת השרים לעניני כלכלה.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

היו שחיים או שלוש ישיבות עם ד"ר ארנון, אבל זה

לא הלך.

דוד פ. ספיר :

אינני מתנגד להצעה זו. זה ענין של הממשלה כולה ובשביל זה יש ראש ממשלה. בדיוק כמו ביתר הענינים, צריכה להיות אפשרות לערער על החלטות ועדה זו בפני הממשלה. כך נהוג גם לגבי ועדת השרים לעניני כלכלה. זה לא ענין של החלטות סופיות. הענין לא ניתן לחלוקה מדויקת בין ענינים מדיניים לבין ענינים כלכליים. אני בעד ועדה בראשותו של ראש הממשלה, שוועדת המנכ"לים תהיה אחראית בפניה.

שר המשפטים י.ש. שפירא :

אין זורקים את המים שאינם ראויים לשתייה, לפני שיש מי שחיה. ההסדר הקיים של ועדת המנכ"לים הוא בדרך כלל הסדר טוב. אם הם עוברים פה ושם על סמכותם צריך לתקן אותם. האמת היא שאנחנו העמדנו מעליהם שתי ועדות שרים: ועדת השרים לעניני כלכלה, במידה שהחליטו בענינים שנוגעים לה, וועדת השרים לעניני פנים ושרותים, שכמעט לא התערבה, והן הקימו ועדת תאום שמעולם לא התכנסה.

מזכיר הממשלה י. עוזאי :

היו כמה ישיבות.

שר המשפטים י.ש. שפירא :

אני לא חוזר כי מדברי. בשלב זה אינני בעד ביטול ועדת המנכ"לים, אלא אני מציע לשמור עליה.

ראש הממשלה ל. אשכול:

לא הצעתי לבטלה.

שר המשפטים י. ש. שפירא:

כך הכינותי את הצעת השר פ. ספיר. אני בעד ועדת שרים אחת שתטפל בכל עניני השטחים החדשים. אם ועדה זו תחשוב בשלב מסויים שצריך לבטל את ועדת המנכ"לים אז היא תביא זאת לממשלה.

שר הדואר י. ישעיהו:

הממשלה החליטה על ועדת המנכ"לים שהיא צריכה

להחליט על ביטולה?

מזכיר הממשלה י. עוזאי:

כן.

ראש הממשלה ל. אשכול:

בהצעה זו יש לא רק ענין הוועדה בהרכב אחר, יש פה גם המורוס-אופרנדי, איך אנחנו נעבוד בשטח הזה. אם השרים רוצים שמשרדיהם יהיה להם קשר עם העולם הזה של השטחים החדשים, או שזה יהיה בידי שר הכטחון, גם כלפי פנים וגם כלפי חוץ, אז העובים מכירים רק איש אחד מהממשלה, ואז אם הוא נפגש אחס ונשאל על איזה דבר, מטבע הדברים שהוא צריך להגיד שעליו להביא את

הדברים לממשלה. משום כך ההצעה היא, שהפעולות השונות בשטחים החדשים, לרבות המגעים עם ראשי האוכלוסיה בשטחים, יבוצעו על ידי משרדי הממשלה, כל משרד בתחום סמכותו ואחריותו התקציבית והפרלמנטרית, מתוך תיאום עם הממשל הצבאי.

אני מוסיף כאן שאינני יודע אם אנחנו רוצים שהם יתחילו לבוא למשרד השיכון או למשרד הפנים, או שיש יום בשבוע או כמה שעות בשבוע שנציגי משרד זה או משרד אחר יושבים שם יחד עם המושל הצבאי ומכריעים את הדברים. לי נראה הדבר הזה, כי אחרת לא יהיה סוף לדברים. או ההודעות לציבור ולכנסת נמסרות על ידי אותו המשרד שהעניין נוגע לו.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

מבחינה חוקית יכול רק הממשל הצבאי לפעול בעניין זה. ועדת המנכ"לים היתה צריכה למלא את החלל הזה שבין המשרדים ובין הממשל הצבאי, והם פועלים יחד. כך זה צריך להיות. נכון שהם רואים את עצמם יותר מאשר מנכ"לים וזה החסרון שלנו ולא שלהם. לו היה פיקוח מסויים מצד השרים ברור שהם היו ממלאים את חובתם בהתאם להוראות שהיו מקבלים. משום כך אני חושב שאין לבטל את ועדת המנכ"לים.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אני לא מציע לבטל את ועדת המנכ"לים, אני רק מוסיף בזה שהחלק החדש הזה של ישראל אינו כשלטון שר אחד, גם שר הבטחון שייך לממשלה.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

שר האוצר יכול למסור הודעות בכנסת בקשר עם

חקציב השטחים?

ראש הממשלה ל. אשכול:

בדיוק כך.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

אינני חושב כך.

השר פ. טפיר:

בחקציב ששר האוצר הרצה עליו יש סעיף מיוחד על

חקציב השטחים האלה, שהם חלק מהמדינה.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

שר הפנים יכול להגיד ביחס לעירייה זו או אחרת

איך עליה לנהוג? זה לא יכול להיות טובא לפני הכנסת בצורה כזאת. הוא הדין

ביחס לשר המשפטים, הוא גם כן לא יכול להוסיף בפני הכנסת בענין זה.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

זה במילא בא לפני הכנסת. אם שואלים שאלתא את

שר הפנים הוא חייב לענות, במידה והשאלתא נוגעת למתרחש בשטחים.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

שאלתא זה דבר אחר.

שר הבטחון מ. דיין:

האמת היא שאני יושב ונהנה, כי מה שראש הממשלה
הציע זה בדיוק ההגדרה הקיימת.

קודם כל, בשעתו כאשר נקבעה ההגדרה הזאת אמרנו
שכל משרד פועל בשטחים בתחומי משרדו בתיאום עם הממשל הצבאי. מעולם לא עניתי
בכנסת על שאלתא בשם משרד אחר. האם השבתי פעם בכנסת בשם מישהו או במקומו?

שר המשפטים י.ש. שפירא:

לא.

שר הבטחון מ. דיין:

אני אחראי לבטחון והממשל הצבאי הוא הבעיה
העיקרית במסגרת הבטחון, וכאחראי לממשל הצבאי באופן טבעי אני יותר מעורב בענין
הזה.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

גם בעתיד יהיה כך.

שר הבטחון ט. דיין :

אני מבקר בחברון פעמים בשנה וזו כל התכיפות של הפגישות שלי עם הערבים בחברון. באחת הישיבות הקודמות תפס אותי סגן ראש הממשלה בקלקלתי שכאשר באתי לפגישה עם ראש עיריית חברון, והם העלו כל מיני תביעות, אמרתי לו שהוחלט בממשלה לתת להם 350 עובדים. אמרתי זאת כי הם העלו באותו זמן את השאלה הזאת. אבל הבעיה היא הטיפול של המשורדים. אדרבא נראה את השרים באים לשטחים. ראיתי ידיעה בעתון ששר השיכון היה בקלקילה בעניני שיכון. היה לו איזה שהוא קושי? האם אני פעם באיזה שהוא דבר נכנסתי לענינים אלה? או שר המשטרה למשל. רוב השרים מטבע עבודתם ומטבעם האנושי ואופיים והמעמסה המוטלת עליהם אינם נוסעים כל שבוע לכפרים הערביים. כל משרד יש לו נציג בממשל הצבאי שמטפל בעניניו.

אמנם השר פ. ספיר כבר אמר שפעמים מי צריך להחליט על הקמת אוניברסיטה. שאלת האוניברסיטה בשטחים עומדת על סדר יומה של ועדת השרים לעניני בטחון. לאחר שבאה פנייה בענין זה הפניתי אותה לשר החינוך והתרבות, והוא הציע להעביר זאת לוועדת השרים לעניני בטחון. הדבר הזה עומד על סדר היום. לא הבטחתי להם ולא נאמר להם שום דבר בשם שר החינוך. להעלות שאלה מותר, והם ימשיכו להעלות שאלות אפילו בפני. אני אומר, בדברים שהם בתחום אחריותי אני יכול להשיב, בדברים שאינם בתחום אחריותי כל אחד ישיב עליהם במסגרת משרדו.

השאלה שצריכים לשקול אותה זו ההצעה הזאת, שאינני מתנגד לה, שוועדת המנכ"לים תהיה כפופה לוועדה הזאת. אינני מתנגד לזה. הקושי יהיה לא לוועדת המנכ"לים. ועדת המנכ"לים זה הגוף הפעיל יותר והטוב ביותר שמנהל את הממשל, שאנחנו יכולים להתגאות בו, באופן אדמיניסטרטיבי, ומגיעים להם כל השבחים וההערכה לעבודה שהם עושים בשטחים. אלא שכאן אומרים, כי הם צריכים להיות כפופים לממשלה. שם יושבים המנכ"לים של כל משרד ומשרד והם מטפלים בבעיות של כל איזור ולא תהיה אפילו פעם אחת שוועדת המנכ"לים לא יהיה לה

מה לעשות שם. אבל אני מסכים וחותם בשתי הידיים על ההצעה שוועדת המנכ"לים תהיה כפופה לוועדה בראשותו של ראש הממשלה. זו ההצעה של ראש הממשלה. אדוּבא. הקושי יהיה לוועדה איך לכוון את ועדת המנכ"לים במקום שכל שר יכוון את משרדו. כך עובדים המנכ"לים שם. לא מנכ"ל משרד העבודה ולא מנכ"ל משרד האוצר, ולא מנכ"ל משרד המשפטים מעו להתחייב שם לאיזה שהוא דבר לפני שהוא מקבל על כך אישור מהשר שלו. אם יגידו שהמנכ"לים אינם כפופים לשרים, אלא לוועדת שרים בראשותו של ראש הממשלה, שפיר, יעבדו כך.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אני רואה שאנחנו חוזרים על אותם הדברים. אני שואל האם אתם רוצים להוסיף משהו או לא.

שר השיכון ט. בנטוב:

בעצם יש כאן שלושה סעיפים: א) פעולתו של כל משרד בשטחים; ב) פעולת ועדת המנכ"לים והקואורדינציה של פעולותיה; ג) שוועדת המנכ"לים תהיה כפופה לוועדת שרים חדשה. נדמה שאין איש שמתנגד.

השר י. גלילי:

דעתי היא שהצעות ראש הממשלה נתקבלו על דעת הממשלה כולה. כך הבינותי מדברי שר הבטחון. אם לא, צריך להעמיד זאת למניין.

שר השיכון ט. בנטוב:

אני מבקש לצרף את שר הבריאות לוועדה זאת.

ראש הממשלה ל. אשכול :

אז זו שוב תהיה ועדה של הממשלה כולה, אז אני חוזר בי וזה ילך כמו שזה הלך. יתכן ששר הבריאות צריך להיות בוועדה זאת, ואני מתפלא שאיש אינו דורש ששר החוץ יהיה בוועדה.

שר החוץ א. אבן :

אני חושב שהוא צריך להיות, ואני רוצה לדעת מי הם חברי הוועדה.

ראש הממשלה ל. אשכול :

מחוק לראש הממשלה חברי הוועדה הם השרים י. אלון, ז. שרף, מ. דיין, י.ש. שפירא, ח.מ. שפירא, י. ספיר ומ. קול.

שר החוץ א. אבן :

אני חושב שנציגותו של שר החוץ היא טבעית, כי לכל דבר יש השלכה ותהודה.

שר השיכון פ. בנטוב :

גם שר הבריאות.

ראש הממשלה ל. אשכול :

אינני יודע איך ועדה גדולה כזאת צריכה להתקיים, אלא אם מישחו ידע איך לקיים אותה, ובכל קוורום שיהיה. לפי אותו הגיון גם שר המשטרה צריך להיות, אם כי אמרנו שזה בעיקר ענין של פיתוח וכלכלה.

שר הבטחון פ. דיין :

אני לא רוצה ניסוח של הוועדה, אבל עובדה היא ש-90% מתושבי הגדה הם חקלאיים, ואלה מהווים 90% מהבעיות. איך יתכן ששר החקלאות לא יהיה שם. זו אינה אוכלוסיה חעשיתית, אלא זו אוכלוסיה חקלאית.

ראש הממשלה ל. אשכול :

אז כך הוועדה הופכת לממשלה כולה.

שר הבטחון פ. דיין :

להערה זו חששתי. חמישה הראשונים בדיוק מתאימים לזה, אבל שני האחרונים לא. זו אוכלוסיה שמגדלת אבטיחים, אלה לא תיירים.

ראש הממשלה ל. אשכול :

אולי להוציא את שר המשפטים.

שר המשפטים י.ש. שפירא :

ברצון.

ראש הממשלה ל. אשכול:

נראה תוך כדי הפעולה.

- מ ח ל י ט י ס : א. הפעולות השונות בשטחים החדשים, לרבות המנעים עם ראשי האוכלוסיה בשטחים, יבוצעו על ידי משורדי הממשלה, כל משורר כתחום סמכותו ואחריותו התקציבית והפרלמנטרית (תקציב שוטף ותקציב פיתוח), מתוך תיאום עם הממשל הצבאי.
- ב. הורעות לכנסת ולציבור על פעולות ותכניות המשורדים בשטחים החדשים תמסרנה על ידי השרים, או מי שיוסמך על ידם.
- ג. בתיקון להחלטה מס. 556 מיום י' בסיון תשכ"ז (18.6.67), למנות ועדת שרים לענין השטחים החדשים, בהרכב הבא:
- ראש הממשלה - יו"ר, סגן ראש הממשלה ושר לקליטת העליה, שר האוצר, המסחר והתעשיה, שר הבטחון, שר הבריאות, שר החוץ, שר החקלאות, שר המשטרה, שר הפנים, שר התיירות והפיתוח, השר י. ספיר.
- ד. ועדת המנהלים הכלליים אשר הוקמה על פי החלטה מס. 570 מיום י"ז בסיון תשכ"ז (25.6.67), תפעל על פי החלטות ועדת השרים הנ"ל.

738. תתימה על האמנה בדבר עבירות פליליות במטוסים

שר התחבורה מ. כרמל:

בתיאום עם משרד החוץ ומשרד המשפטים אני בא להציע שמדינת ישראל תחתום על אמנת טוקיו. אמנה זו באה להסדיר את הטיפול בעבירות פליליות במטוסים ובמעשים המסכנים את הבטיחות או המפרים את הסדר הטוב והמשמעת במטוס, והסמכות לקברניט להפעיל את שיפוטו במקרים שונים של ביצוע עבירות. בשבוע שעבר אמרתי שאני אביא הצעה זאת.

אמנה זו מטפלת גם בבעיות הקשורות בחטיפת מטוס וחובת המדינות השונות הנוגעות בדבר לפעול על מנת להחזיר את המטוס לבעליו החוקיים או לקברניט החוקי, דבר שיש לו אקטואליות מסוימת לגבינו.

מאז נחתמה האמנה חתמו עליה 12 מדינות, נוסף ל-16 המדינות שהשתתפו בוועידה בה נחקלה האמנה. יחד זה 28 מדינות, אבל אישרו את האמנה שש מדינות בלבד.

הואיל ויש אקטואליות מסוימת בעניין זה מבחינתנו מצפים מאתנו שנזרז את כל העניין הזה. כמובן שחתימה שלנו על אמנה זאת היא גם אות לאחרים לקדם את הדבר הזה. כמובן שאנחנו נצטרך להתאים את החקיקה שלנו לאמנה, ואישרור האמנה יבוא רק לאחר שוועדה של נציגי משרד החוץ, משרד המשפטים יחד עם משרד התחבורה תדאג לעניין שהחקיקה של מדינת ישראל תהיה תואמת את האמנה.

אני מציע ליפות כוחם של שר החוץ ושר המשפטים בתיאום עם שר התחבורה לבצע החלטה זו.

דו"ש מ. בנין :

אני משער כי כאשר אנחנו נותנים את חתימתנו לאמנה יש לנו אפשרות להשמיע או הסתייגות או הצעה לבירור לפני החתימה על האמנה.

על דקע מה שקרה לאחרונה - ולדעתי יהיה לכך ערך בינלאומי, אם להניח שבאחד הימים יהיה דיון בהצעתנו - אני מציע כי בזמן חתימתנו על אמנה ננסה להכליל את הסעיפים הבאים באמנה - אינני מציע כאן ניסוח משפטי מובהק: 1) אולץ מטוס נוסעים לנחות בשדה תעופה מסויים חייבים שלטונות המדינה הזאת לעשות הכל למען לאפשר ללא דיחוי למטוס על צוותו ועל נוסעיו להמשיך בדרכו.

שר העבודה י. אלמוגי :

זה ישנו באמנה בניסוח אחר.

דו"ש מ. בנין :

לא בנוסח שקראתי.

דבר שני, אם יקרה כדבר הזה, לא ינתנו למטוסים של אותה מדינה כל שירותים בשדות תעופה של המדינות החתומות על האמנה.

אני מציע לשקול אפשרות להציע הצעה כזאת.

שר התחבורה מ. כרמל :

הדברים האלה ביסודם כלולים בסעיף 11 שקראתי בישיבה הקודמת, האומר כי כאשר אדם ינסה באופן כלתי חוקי להשתלט על מטוס או שהפעולה הזאת עומדת להחבצע, תנקוט כל מדינה, חברה לאמנה, את האמצעים המתאימים כדי להחזיר את השליטה במטוס למפקדו החוקי, או כדי להבטיח את שליטתו במטוס.

במקרים הנ"ל, חברות האמנה בהן המטוס נוחת ירשו לנוסעים או לצוות להמשיך בדרכם במהירות האפשרית, ויחזירו את המטוס ומטענו לאנשים שבאופן חוקי זכאים להחזיק בו.

ד"ר מ. בנין :

איפה הסנקציה?

שר התחבורה מ. כרמל :

הדברים האלה בייסודם, שהמטוס חייב להיות מותר לקברניט החוקי, והמדינה שאליה נחטף המטוס חייבת להחזיר למדינה החוקית - זה קיים. כאן ענין הסנקציה.

אני מסופק אם קיימת אפשרות בשלב זה להכניס שינויים באמנה, אבל נבדוק זאת עם משרד החוץ ועם משרד המשפטים, ומה שניתן ייעשה.

שר החוץ א. אבן :

לפי שעה היתה טענה נגדנו שלא הצטרפנו. כאשר נצטרף נוכל בעוד חצי שנה להציע תיקונים.

שר המשפטים י. ש. שפירא :

נחליט שאפשר לחתום, ונטיל על שר המשפטים, שר החוץ ושר התחבורה למנות ועדת פקידים שיכינו דין וחשבון לקראת האישור, והם יציעו הסתייגויות או תוספות.

מ ח ל י ט י ס : א. לחתום על האמנה בדבר עבירות פליליות במטוסים, אשר נחתמה בטוקיו, ביום 14.9.63, ולהפקיד בידי הארגון הבינלאומי לתעופה אזרחית כתב אישור בשט המדינה, לאחר שישולבו בתחיקה הישראלית ההוראות התחקיות הדרושות למתן תוקף להוראות אמנה זו בישראל.

ב. ליפות את כוחו של שר החוץ, בתיאום עם שר החכבורה, לבצע החלטה זו.

739. הקפאת כח אדם בשירות המדינה

ראש הממשלה ל. אשכול :

שר האוצר לא הספיק להביא הצעה זאת לפני נסיעתו, והוא השאיר לי את הדבר. אני מציע להקפא את מספר המשרות שאושרו בתקציב 1968/69 עד ל-31.3.1970.

שר הפיתוח ושר התיירות ט. קול :

אני רוצה להתנגד להצעה זו.

שר המשפטים י. ש. שפירא :

אז אפשר להצביע.

דו"ש פ. ספיר :

סעיף 4 של הצעת ההחלטה עונה על החששות של השר

קול.

שר הפיתוח ושר התיירות מ. קול :

מאחר שאני לא אהיה בשבוע הבא אני מבקש להעיר.

ראש הממשלה אמר קודם שאומדן ההכנסות אינו מתאמת. לדעתי התקציב צריך גם לדאוג להכנסות. כאשר הוקם משרד התיירות היה תקן עובדים קטן שהותאם למצב שהיה אז.

ראש הממשלה ל. אשכול :

אני מבקש לדעת אם יש איזה שהוא משרד שהוקם בזמנו, אשר חושב שהתקן שלו מספיק גדול.

שר הפיתוח ושר התיירות מ. קול :

השאלה איננה רלבנטית. מי כמוך יודע את המצב. אני בטוח שכליבך ובמחשבתך אתה משוכנע שמה שאני אומר צודק. התיירות תכניס השנה 70 מיליון דולר.

ראש הממשלה ל. אשכול :

כולנו יודעים את הדברים בעל פה. השנה היתה שנת

ה-20 והמשרד שלי הביא לך רבע או שליש מן התיירים.

שר הפיתוח ושר התיירות ט. קול:

על זה אני מוכן להתווכח. בשנה הבאה אנחנו יכולים להגיע לחצי מיליון תיירים בלי שנת ה-20. אבל בשביל זה נחוץ שתהיינה לנו לשכות תיירות נוספות בחו"ל, ושתהיינה אפשרויות של פיקוח בארץ כדי להגן על תיירים מפני ניצול לרעה. קיים דבר כזה בישראל ובצורה די רצינית. כאשר אין הרבה תיירים בעלי בתי המלון בוכים, וכאשר יש הרבה תיירים, התיירים בוכים לפעמים. נחוץ לנו כסף בשביל לפתח שירותים שונים בשביל תיירים. אם אנחנו רוצים להיות ארץ תיירות לא יתכן שלא נשקיע בזה. אם אנחנו רוצים בעוד שנתיים להגיע להכנסות של 100 מיליון דולר לשנה מתיירות, צריכה להיות נכונות להשקיע.

אצל שר האוצר מצאתי הבנה בעניין זה. נציב שירות המדינה עבר על התקן של משרד התיירות, והוא אמר לי שהוא מתפלא איך אנחנו עושים את העבודה עם התקן הזה. צריך לדון לגופו של דבר. ישנן התפתחויות, ואי אפשר לעשות היום דברים שעלולים לפגוע בעתיד בפיתוח התיירות.

ראש הממשלה ל. אשכול:

בסיסא של סעיף 4 נאמר: "אולם במקרים שאין אפשרות להמיר משרות קיימות, ניתן יהיה להוסיף משרות לקיום השירותים החדשים, לאחר בדיקה מתאימה."

שר הפיתוח ושר התיירות ט. קול:

אני בער בדיקה.

דו"ש מ. בנין :

סעיף 4 בעצם מבטל את הסעיף הראשון.

ראש הממשלה ל. אשכול :

אני באמת מצטער שזה כתוב כך. אינני בטוח שכל עובדי המדינה עובדים 8 שעות מלאות.

שר הפיתוח ושר התיירות מ. קול :

בכל זאת יש כאלה.

שר החקלאות ח. גבתי :

נאמר כאן: "לאחר בדיקה מתאימה" - בדיקה מתאימה

על ידי מין מי יעשה זאת?

ראש הממשלה ל. אשכול :

נציב שירות המדינה.

שר המשפטים י. ש. שפירא :

ואם לא מסכימים איתו הולכים לשר הנוגע בדבר.

אני מציע להצביע.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אני מצטער שזה כתוב כך, כי אפשר להעביר אנשים ממשרד למשרד, אבל אם לוחצים על נציב שירות המדינה, הוא בוודאי יסכים. אני שואל האם אני צריך להצביע.

שר הפיתוח ושר התיירות מ. קול:

אם אתה חושב שמה שאני אמרתי כלול בסעיף 4 אני מוכן להצטרף.

מ ח ל י ט י ס: א, להקפיא את מספר המשרות שאושר בתקציב לשנת 1968/69 עד ליום 31.3.70.

ב, משרות חדשות יאושרו בתקני המשרדים אך ורק תמורת ביטול משרה אחרת בתקן, הפנויה מעובד קבוע או ארעי.

ג, סכומי התקציב בפרטים המיועדים לעובדים ארעיים לשנת 1969/70 לא יעלו על הסכומים הנקובים למטרה זאת בתקציב לשנת 1968/69.

ד, משרות חדשות הדרושות להקמת יחידות או שירותים חדשים שאושרו על ידי הממשלה או שנגזרו בתוקף הוראות תוק, יאושרו על ידי המרת משרות קיימות.

אולם במקרים שאין אפשרות להמיר משרות קיימות, ניתן יהיה להוסיף משרות לקיום השירותים החודשים, לאחר בדיקה מתאימה.

740. המו"מ על המקומות הקדושים

שר המשפטים י.ש. שפירא:

אני מבקש ליפות כוחה של הוועדה למקומות קדושים לנסח כל מסמך הקשור למשא ומתן עם הוותיקן. חברי הוועדה הם: שר הדתות, שהוא היושב ראש, שר הפנים, שר החוץ, שר הבטחון, שר המשפטים, שר המשטרה, שר הדואר ושר התיירות והפיתוח, ואני מציע שוועדה זו תאשר כל מסמך הקשור במשא ומתן עם הוותיקן.

שר הפיתוח ושר התיירות מ. קול:

בעניני הוותיקן אני סומך על שר המשפטים.

מ ח ל י ט י מ : ליפות כוחה של ועדת השרים לעניני המקומות הקדושים לנסח ולאשר כל מסמך הנוגע למשא ומתן עם הוותיקן בענין המקומות הקדושים.

741. שאלות

שר הפיתוח ושר התיירות פ. קול :

בקשר עם פרשת המטוס באלג'יריה היו ישיבות של ועדת השרים לענייני בטחון, וגם ישיבות הממשלה בנושא זה היו במסגרת של ועדת השרים לענייני בטחון, והנה היה אחר כך דין וחשבון מפורט על כל הישיבות הסודיות האלה בעתון. האם עשית איזה דבר, אדוני ראש הממשלה, כדי לבור איך זה קרה.

ראש הממשלה ל. אשכול :

מה יכולתי לעשות? "לתלות כמה שריס?"

דוד פ. בנין :

כולנו שמענו את קריאתו של ראש ממשלת פרס לעזור להם בשיקום כפרים שנפגעו באסון רעידת האדמה. הבקשה היחה שממשלות ינסו לשקם את 30 הכפרים שנהרסו. האם אנחנו יכולים לקבל על עצמנו לשקם כפר אחד?

שר החוץ א. אבן :

אנחנו עושים לא מעט למען פרס.

דוד פ. בנין :

ידוע למה אני מתכוון, אני מציע לשקול זאת.

ראש הממשלה ל. אשכול :

שמעתי את היריעה הזאת היום בבוקר, ובלקחי
בחשבון מה אנחנו יכולים לעשות, החלטתי שלא. אנחנו יודעים שחסר לנו כסף כשביל
לשקם ישובים כאן.

שר החוץ א. אבן:

העזרה הרפואית שלנו היתה הראשונה שהגיעה לשם.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אנחנו יכולים לתת להם ידע. אני מציע שבענין זה

לא נאמר שום דבר.

בישיבה זו היו כמה דברים שהם בהחלט לא לפרסום,
גם הסעיף בענין סדר העבודה בשטחים המותזקים. אלה סידורים פנימיים. נראה איך
זה ילך. גם בענין האחרון של עזרה לפרס, אני מציע עוד לא להוציא החוצה שעניתי
בשליחה.

הישיבה ננעלה בשעה 13:00